

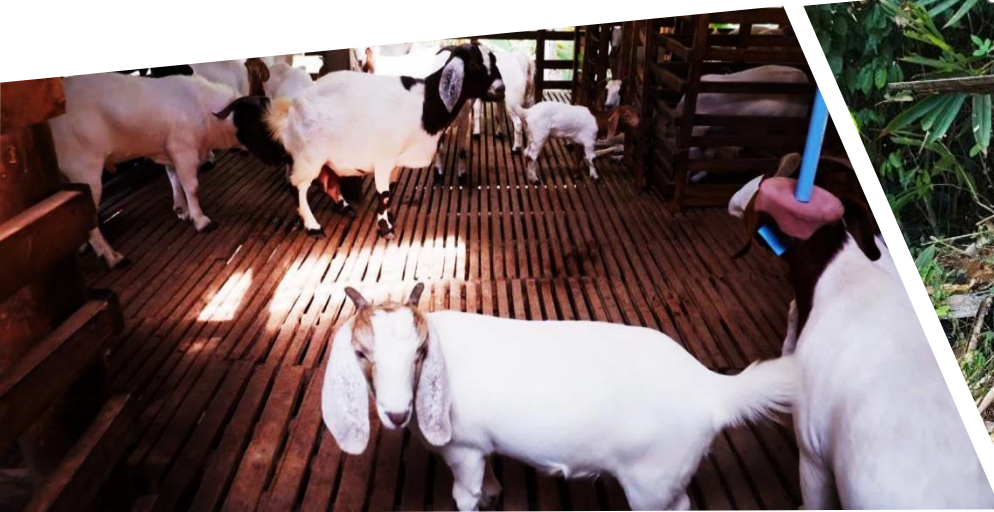
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
Ministry of Agriculture and Cooperatives

รายงานผลการตรวจสอบและ
ประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ประเด็นการยกระดับเกษตรกรเป็น
ผู้ประกอบการ

รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับสมบูรณ์
ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ในประเด็นการตรวจสอบย่อย
“การยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ”
เพื่อสนับสนุนการตรวจสอบของ อ.ค.ต.ป.เฉพาะกิจ คณะที่ ๓

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ : บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๒ : การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ	๖
ตามประเด็นการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑. ชื่อประเด็นการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๗
๒. ความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการตรวจสอบกับยุทธศาสตร์ชาติ	๗
๓. ประเด็นการตรวจสอบของ ค.ต.ป. ประจำปีกระทรวงที่สอดคล้องกับประเด็นการตรวจสอบหลัก	๗
๔. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและประเมินผล	๗
๕. ขอบเขตของการตรวจสอบและประเมินผล	๗
๖. การดำเนินงานภายใต้ประเด็นการตรวจสอบหลักของ อ.ค.ต.ป.	๘
๑) ความเป็นมาของโครงการ	๘
๒) ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลแผนงาน/โครงการ	๑๐
๗. วิเคราะห์ความเสี่ยงของตรวจสอบและประเมินผลตามประเด็นการตรวจสอบย่อย	๒๑
๘. ข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผลตามประเด็นการตรวจสอบฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์การตรวจสอบของ อ.ค.ต.ป.	๒๘
๙. สภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อเป้าประสงค์ของกระทรวงตามประเด็นการตรวจสอบ	๓๒
๑๐. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขที่ต้องการเสนอในเชิงนโยบายต่อรัฐบาล	๓๒
๑๑. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากประเด็นที่ตรวจสอบฯ	๓๓

ภาคผนวก

ส่วนที่ ๑
บทสรุปผู้บริหาร

**รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
ประจำปีประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับสมบูรณ์
ประเด็นการตรวจสอบเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบของ อ.ค.ต.ป.**

ค.ต.ป.ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานไปยัง อ.ค.ต.ป.เฉพาะกิจ คณะที่ ๓

ส่วนที่ ๑ : บทสรุปผู้บริหาร

แนวทางการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) กำหนดเป้าหมายในการบูรณาการการทำงาน ร่วมกับคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (อ.ค.ต.ป.) คณะต่างๆ และคณะกรรมการ ตรวจสอบและประเมินผล (ค.ต.ป.) ประจำกระทรวง โดยให้ อ.ค.ต.ป.คณะต่างๆ เป็นเจ้าภาพหลักในการกำหนด ประเด็นการตรวจสอบหลัก โดยถ่ายทอดไปยัง ค.ต.ป.ประจำกระทรวง และให้ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงกำหนด ประเด็นการตรวจสอบย่อยตามภารกิจของกระทรวงที่สนับสนุนประเด็นหลักของ อ.ค.ต.ป.คณะต่างๆ เพื่อให้การ ตรวจสอบและประเมินผลมุ่งไปสู่ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ในประเด็นการตรวจสอบที่สำคัญ นโยบายเร่งด่วน หรือนโยบายสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบที่เป็นประโยชน์และลดผลกระทบจากการปฏิบัติงาน ของส่วนราชการต่างๆ และแก้ไขปัญหาการขาดการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่ง อ.ค.ต.ป. เฉพาะกิจ คณะที่ ๓ ได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบหลัก “การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การ เป็นผู้ประกอบการ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน หรือมาตรการส่งเสริม/สนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพของเกษตรกร และผู้ที่เข้าสู่อาชีพเกษตรกรในการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มี ความเข้มแข็ง และมีรายได้มั่นคง โดยมี ค.ต.ป.ประจำกระทรวงที่สนับสนุนข้อมูลการติดตามผลการดำเนินงานตาม ประเด็นหลัก ได้แก่ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงพาณิชย์ ค.ต.ป.ประจำ กระทรวงศึกษาธิการ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงอุตสาหกรรม และ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงต่างๆ จัดส่งรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ค.ต.ป. และ อ.ค.ต.ป.คณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแนวทางการตรวจสอบดังกล่าวข้างต้น ค.ต.ป.ประจำกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ได้ดำเนินการสอบทานและตรวจสอบในประเด็นการตรวจสอบย่อย “การยกระดับเกษตรกรเป็น ผู้ประกอบการ” โดยคัดเลือก “โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)” ที่ดำเนินการใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ โดยมีผลการตรวจสอบดังนี้

จากการติดตาม สอบทาน ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการดังกล่าว ภายใต้แผนงานบูรณาการและพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๕๑,๕๕๕๗ ล้านบาท และหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ได้รับสุทธิ ๑๑๙,๔๗๘๙ ล้านบาท ซึ่งมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) กรมส่งเสริมการเกษตร ๒) กรมการข้าว ๓) กรมประมง ๔) กรมปศุสัตว์ ๕) กรมหม่อนไหม และ ๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พบว่า ผลการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่สามารถดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการฯ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน ๖๐,๔๙๐ ราย (ปรับลดจากเป้าหมายเดิม

๖๕,๘๐๕ ราย) และสามารถพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้เป็นจำนวน ๕๕,๖๐๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๙๒ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๑๕.๔๔๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๒ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับจัดสรรงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมทั้งสิ้น ๑๐๑.๓๗๐๖ ล้านบาท มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) กรมส่งเสริมการเกษตร ๒) กรมการข้าว ๓) กรมปศุสัตว์ ๔) กรมหม่อนไหม และ ๕) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบโครงการฯ พบว่า ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ มีแผนการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน ๘๕,๙๒๐ ราย และสามารถพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้เป็นจำนวน ๒๕,๖๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๑ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓๙.๑๐๓๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๗ (อ้างอิงจาก ๑) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เล่มที่ ๑๘ (๒) และ ๒) รายงานผลการระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ทั้งนี้จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของแต่ละส่วนราชการ ทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร รวมถึงเกษตรกรมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวยังมีได้กำหนดกรอบแนวทางหรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อน “โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)” เพื่อพัฒนาระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และยังมีได้จัดทำมีการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการ สอดคล้องและเชื่อมโยงตามที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก สามารถพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำปีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

- ข้อค้นพบ :

๑. ยังไม่มีการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทาง หรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อน โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อพัฒนาระดับเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพียงพอ และยังไม่เกิดการบูรณาการงานทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปในทิศทางเดียวกัน
๒. การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของการกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเร่งรัด จัดทำกรอบนโยบาย แนวทาง หรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร และใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และสามารถติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลความสำเร็จโครงการได้
๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการรับผิดชอบการขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามแผนแม่บทที่กำหนดทั้งด้านแผนงานและ

งบประมาณ รวมทั้งการติดตามและประเมินผล ตลอดจนการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานลงสู่ผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจนทุกระดับ

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรประชุมร่วมกันเพื่อบูรณาการร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม แนวทางการดำเนินงาน หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ระบบการบริหารจัดการ และการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรร่วมกันอย่างแท้จริง

๒) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ

- ข้อค้นพบ :

๑. การกำหนดแผนงาน/กิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่การดำเนินงานสิ้นสุดที่พัฒนาเกษตรกรเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) จึงทำให้การดำเนินการพัฒนาเกษตรกรเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการผู้ประกอบการ อาจยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๒. การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ยังไม่ครอบคลุม เพียงพอ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ ตามที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๓. การบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ยังไม่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เนื่องจากระบบยังไม่สามารถรองรับการบันทึกข้อมูลของเกษตรกรในแต่ละสาขาอาชีพ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และการกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกรในแต่ละด้าน และการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

๔. การถอดบทเรียนองค์ความรู้ของเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และสามารถพัฒนาสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรได้ประสบความสำเร็จยังมีไม่ครบถ้วน เพียงพอ

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนงานตามแผนแม่บทและกำหนดกรอบแนวทางในเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน ตลอดจนการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานลงสู่ผู้ปฏิบัติทุกระดับอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๒. ให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในประกอบการกำหนดแผนงาน/กิจกรรม สำหรับการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

๓. ให้กรมส่งเสริมการเกษตร เร่งรัดดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ผ่านการประเมินเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ให้เป็นปัจจุบัน และมีระบบฐานข้อมูลเกษตรกร Smart Farmer ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นเอกภาพ และเพียงพอสำหรับการกำหนดทิศทางในการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

๔. ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดดำเนินการถอดบทเรียนองค์ความรู้ของเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้ครบถ้วน เพื่อให้มีบทเรียนหรือตัวอย่างในการประกอบอาชีพเกษตร และสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรรายอื่นๆ ที่เข้าร่วมโครงการต่อไป

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน

- **ข้อค้นพบ :** การจัดสรรงบประมาณ ยังไม่เพียงพอสำหรับการขับเคลื่อนโครงการฯ และการพัฒนาเกษตรกรผู้รู้การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแผนงานที่กำหนด ทำให้การดำเนินงานบางกิจกรรมต้องชะลอหรือทำได้ไม่เต็มศักยภาพ

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณากำหนดกิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุม เพียงพอ สำหรับพัฒนาเกษตรกรผู้รู้ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแผนแม่บทและแผนงานที่กำหนด เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ควรมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงโครงการ โดยนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมามาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยภายในและภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานโครงการฯ และนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการกำหนดแนวทาง/ทิศทางการดำเนินงานโครงการฯ ให้สามารถขับเคลื่อนโครงการฯ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒

การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผล
ภาครัฐการตามประเด็นการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

**ส่วนที่ ๒ : การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการตามประเด็น
การตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔**

๑. ชื่อประเด็นการตรวจสอบและประเมินผล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

➢ การยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ

๒. ความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างประเด็นการตรวจสอบกับยุทธศาสตร์ชาติ

➢ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี : ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

● แผนแม่บท : ประเด็นที่ ๑๖ เศรษฐกิจฐานราก

● แผนแม่บทย่อย : ๑.๑๖ การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

- เป้าหมาย : ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

● แผนแม่บทย่อย : ๒.๑๖ การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

- เป้าหมาย : ผู้ประกอบการเศรษฐกิจฐานรากมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. ประเด็นการตรวจสอบของ ค.ต.ป. ประจำปีที่สอดคล้องกับประเด็นการตรวจสอบหลัก

➢ การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ของ อ.ค.ต.ป. เฉพาะกิจ

คณะที่ ๓

๔. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและประเมินผล

๔.๑ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าสามารถส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรไปสู่ผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็งและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๒ เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการฯ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการดำเนินงานภาพรวมของโครงการฯ ภายใต้งานบูรณาการและพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าภาพหลัก

๕. ขอบเขตของการตรวจสอบและประเมินผล

เพื่อติดตาม สอบทาน ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการสอบทานและตรวจสอบตาม Value Chain ของ อ.ค.ต.ป. เฉพาะกิจ คณะที่ ๓ โดยการสอบทานและตรวจสอบ

- ฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ หลักเกณฑ์การพัฒนา เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะด้านการเกษตร (การปรับปรุงพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และการประมง) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การตลาด (เพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์) การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร หรือผู้ประกอบการด้านการเกษตร รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

- สอบทาน วิเคราะห์ การดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ๕ ด้าน วงจรคุณภาพ (PDCA cycle) และการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานโครงการฯ

๖. การดำเนินงานภายใต้ประเด็นการตรวจสอบหลักของ อ.ค.ต.ป.

ตามแนวทางการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (ค.ต.ป.) กำหนดเป้าหมายในการบูรณาการการทำงาน ร่วมกับคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (อ.ค.ต.ป.) คณะต่างๆ และคณะกรรมการ ตรวจสอบและประเมินผล (ค.ต.ป.) ประจำปีกระทรวง โดยให้ อ.ค.ต.ป.คณะต่างๆ เป็นเจ้าภาพหลักในการกำหนด ประเด็นการตรวจสอบหลัก โดยถ่ายทอดไปยัง ค.ต.ป.ประจำกระทรวง และให้ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงกำหนด ประเด็นการตรวจสอบย่อยตามภารกิจของกระทรวงที่สนับสนุนประเด็นหลักของ อ.ค.ต.ป.คณะต่างๆ เพื่อให้การ ตรวจสอบและประเมินผลมุ่งไปสู่ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ในประเด็นการตรวจสอบที่สำคัญ นโยบายเร่งด่วน หรือ นโยบายสำคัญ และให้ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบที่เป็นประโยชน์และลดผลกระทบจากการปฏิบัติงานของ ส่วนราชการต่างๆ และแก้ไขปัญหาการขาดการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่ง อ.ค.ต.ป.เฉพาะกิจ คณะที่ ๓ ได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบหลัก “การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน หรือมาตรการส่งเสริม/สนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพของเกษตรกร และผู้ที่จะเข้าสู่อาชีพเกษตรกรในการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง และมีรายได้มั่นคง โดยมี ค.ต.ป.ประจำกระทรวงที่สนับสนุนข้อมูลการติดตามผลการดำเนินงานตาม ประเด็นหลัก ได้แก่ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงพาณิชย์ ค.ต.ป.ประจำ กระทรวงศึกษาธิการ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงอุตสาหกรรม และ ค.ต.ป.ประจำกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น ค.ต.ป.ประจำกระทรวงเกษตร และสหกรณ์จึงดำเนินการติดตาม สอบทาน ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ในประเด็นการตรวจสอบย่อย “การยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ” โดยคัดเลือกโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ โดยมีรายละเอียดและผลการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๑) ความเป็นมาของโครงการ

จากสถานการณ์ภาคการเกษตรของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ แรงงานเกษตรอายุเฉลี่ยสูงขึ้น เกษตรกรรุ่นใหม่มีจำนวนน้อยลง ดินและน้ำมีปัญหาจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่ เหมาะสม ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร เกษตรกรขาดองค์ความรู้ในการ ทำการเกษตรที่ถูกต้อง ผลผลิตล้นตลาด ต้นทุนการผลิตสูง การเติบโตของเมือง สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การขาดแคลนน้ำหรือปัญหาอุทกภัย การแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร การกีดกันทางการค้าที่รุนแรงขึ้น การเปิด เสรีการค้าสินค้าเกษตร และความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ปัจจัยต่างๆ ข้างต้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถใน การแข่งขัน ความยากจนของเกษตรกรรายย่อยและนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในที่สุด กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จึงมีนโยบายปฏิรูปการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนา ทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตรและ ประโยชน์เพื่อเกษตรกรที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมี รายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer โดยมี Smart Officer เป็นเพื่อนคู่คิด มีวัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเกษตรกรให้สามารถเป็น Smart Farmer จำนวน ๑.๙ ล้านราย ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ซึ่งนโยบายดังกล่าวทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีความพร้อม รับกับสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยตระหนักถึงคุณภาพและปริมาณความต้องการของตลาด รวมถึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร และมีการพัฒนาเกษตรกร อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับ อ.ค.ต.ป.เฉพาะกิจ คณะที่ ๓ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ไปสู่ผู้ประกอบการ ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ คัดเลือกโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ เป็นประเด็นในการติดตาม ตรวจสอบ การยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๑) คำจำกัดความ

Smart Farmer คือ ผู้ประกอบการเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อการดำเนินธุรกิจเกษตรอย่างทันสมัย

Smart Farmer ต้นแบบ คือ เกษตรกรที่ผ่านตัวชี้วัด ๖ ข้อ และผ่านทั้ง ๑๕ ตัวบ่งชี้ และมีคุณสมบัติเฉพาะด้านตามที่แต่ละสาขากำหนด

Young Smart Farmer คือ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็น Young Smart Farmer มีการบริหารจัดการเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในเชิงผู้ประกอบการเกษตรรุ่นใหม่ พึ่งพาตนเองได้ มีการเชื่อมโยงเครือข่าย และเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น

๑.๒) คุณสมบัติการเป็น Smart Farmer

๑.๒.๑) ด้านความรู้ ประกอบด้วย

- วิทยาการ ถ่ายทอด ให้คำปรึกษา
- เป็นจุดเรียนรู้

๑.๒.๒) ด้านข้อมูล ประกอบด้วย

- เข้าถึงแหล่งข้อมูล
- บันทึกใช้ข้อมูลวิเคราะห์
- นำข้อมูลไปแก้ปัญหา

๑.๒.๓) ด้านการจัดการผลผลิต ประกอบด้วย

- บริหารปัจจัยการผลิต แรงงาน ทุน
- เชื่อมโยงการผลิต ตลาด
- Waste Management

๑.๒.๔) ด้านมาตรฐาน ประกอบด้วย

- อบรม GAP GMP เกษตรอินทรีย์ อื่นๆ
- ผลิตสอดคล้องกับ GAP GMP เกษตรอินทรีย์ อื่นๆ

๑.๒.๕) ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ประกอบด้วย

- Green Economy
- ช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

๑.๒.๖) ด้านภาคภูมิใจ ประกอบด้วย

- มุ่งมั่น ไม่คิดเลิกทำการเกษตร
- รักและหวงแหนพื้นที่และอาชีพ
- มีความสุขและความพึงพอใจในอาชีพการเกษตร

๒) ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลแผนงาน/โครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๕๑.๕๕๕๗ ล้านบาท และหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ได้รับสุทธิ ๑๑๙.๔๗๘๙ ล้านบาท ซึ่งมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) กรมส่งเสริมการเกษตร ๒) กรมการข้าว ๓) กรมประมง ๔) กรมปศุสัตว์ ๕) กรมหม่อนไหม และ ๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบโครงการฯ พบว่า ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน ๖๐,๔๙๐ ราย (ปรับลดจากเป้าหมายเดิม ๖๕,๘๐๕ ราย) และสามารถพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้เป็นจำนวน ๕๕,๖๐๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙๒ และมีผลเบิก-จ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๑๕.๔๔๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๒ (อ้างอิงจาก ๑) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒) ๒) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และ ๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยได้รับจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมทั้งสิ้น ๑๐๑.๓๗๐๖ ล้านบาท มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) กรมส่งเสริมการเกษตร ๒) กรมการข้าว ๓) กรมปศุสัตว์ ๔) กรมหม่อนไหม และ ๕) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบโครงการฯ พบว่า ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ มีแผนการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน ๘๕,๙๒๐ ราย และสามารถพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้เป็นจำนวน ๒๕,๖๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๑ และมีผลเบิก-จ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓๙.๑๐๓๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๗ เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงทำให้ไม่สามารถจัดอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาได้ (อ้างอิงจาก ๑) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เล่มที่ ๑๘ (๒) และ ๒) รายงานผลจากระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

โดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลการดำเนินงานโครงการฯ แยกตามภารกิจที่รับผิดชอบ สรุปได้ดังนี้

๒.๑) กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๖๒.๑๐๗๘ ล้านบาท และหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ได้รับจัดสรรสุทธิ ๕๒.๓๘๔๔ ล้านบาท โดยมีเป้าหมายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer จำนวน ๔,๘๖๕ ราย และยกระดับเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จำนวน ๑๗,๖๔๐ ราย โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ Smart Farmer Core team ระดับเขตและจังหวัด และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้มีความพร้อมในบทบาทของผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาเกษตรกร ๒) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ๓) เพื่อ

ส่งเสริมการรวมกลุ่ม Smart Farmer และ Young Smart Farmer ๔) เพื่อสร้างเครือข่าย ขยายผล Smart Farmer ต้นแบบ ที่เป็นต้นแบบการเรียนรู้ที่เข้มแข็งให้แก่เพื่อเกษตรกรได้ พื้นที่ดำเนินการครอบคลุม ๗๗ จังหวัด ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๒๕ ราย ไม่เกิน ๔๐ ราย อายุระหว่าง ๑๗ - ๔๕ ปี และเริ่มต้นทำการเกษตร มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร และขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๒ วัน โดยมี Young Smart Farmer ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ เป็นพี่เลี้ยง (ไม่เกิน ๕ ราย) และบูรณาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปและรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer จัดทำทำเนียบเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการปี ๒๕๖๓ ทำเนียบวิทยากร และติดตามการนำความรู้ไปปฏิบัติให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

๒. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยอบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพ Young Smart Farmer (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ คัดเลือก Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดย สสก.ที่ ๑ - ๓ เขตละ ๕๐ ราย และ สสก.ที่ ๔ - ๖ เขตละ ๑๐๐ ราย) จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงธุรกิจเกษตรและจัดทำแผนธุรกิจเกษตร จัดทำทำเนียบเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการปี ๒๕๖๓ ทำเนียบวิทยากร และติดตามการนำความรู้ไปปฏิบัติให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

๓. ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยอบรมเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดและศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ร่วมกับเครือข่าย Young Smart Farmer ระดับจังหวัด) จังหวัดละ ๒๐ ราย และร่วมกันจัดทำแผนปรับปรุงและพัฒนา ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ หรือ Young Smart Farmer ต้นแบบระดับจังหวัด ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้

กิจกรรมที่ ๒ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

- อบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย (เคยเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ยังไม่ผ่านคุณสมบัติเป็น Smart Farmer กล่าวคือยังมีกลุ่ม Developing Smart Farmer (DSF) พิจารณาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจากสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป็นอันดับแรก จำนวน ๑๗,๖๔๐ ราย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบติดตามผลการนำไปปฏิบัติ และรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

- อบรมหลักสูตร “ผู้ประกอบการต้นแบบ” เน้นให้มีการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อให้ Smart Farmer มีองค์ความรู้ สามารถเริ่มต้นและต่อยอดธุรกิจด้วยความคิดสร้างสรรค์ มุ่งสร้างนวัตกรรม และเพื่อเป็นต้นแบบในการช่วยพัฒนาเกษตรกรในชุมชนที่เป็นฐานราก ให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๓๐๐ ราย โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๔ วัน

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ

- ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกิจการ และการตลาดสินค้าเกษตร โดยการจัดอบรมให้แก่เกษตรกรผู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๒ ครั้ง

โดยกองพัฒนาเกษตรกร (กพก.) ได้แก่

- อบรมครั้งที่ ๑ : หลักสูตรสร้างผู้ประกอบการชั้นนำและสร้างต้นแบบการประกอบธุรกิจเกษตร จำนวน ๘๐ ราย
- อบรมครั้งที่ ๒ : หลักสูตรให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะเฉพาะด้าน จำนวน ๓ หลักสูตร ได้แก่ ด้านการผลิต การตลาด และด้านการจัดการ จำนวน ๗๘ ราย

จากการดำเนินงานทั้ง ๓ กิจกรรมข้างต้น ของกรมส่งเสริมการเกษตร สามารถสรุปแผน/ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ : แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบประมาณ (รายจ่าย)	ปรับแผนตาม รายงาน สศก. (ราย)	ผลตามรายงาน สศก. (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณ (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
การเตรียมความพร้อมทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่	-	๒๐๐	๑๔๐			
การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	๔,๘๖๕	๔,๙๐๕	๔,๖๕๓			
การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	๑๗,๖๔๐	๑๘,๐๑๕	๑๘,๕๒๑			
- Developing Smart Farmer		๑๗,๖๔๐	๑๘,๒๒๑			
- Smart Farmer Model		๓๗๕	๓๐๐			
ผู้ประกอบการต้นแบบ (ระดับเขต)	๓๐๐		๓๐๐			
พัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project)	เกษตรกรผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๓๗ ราย	เกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๘๐ ราย แต่มีผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร จำนวน ๗๘ ราย เนื่องจากอีก ๒ ราย ตัดภารกิจ และได้จัดกลุ่มเกษตรกรเป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้ ๑. กลุ่มเกษตรกรแปรรูปพืชมูลค่า จำนวน ๒๑ ราย		๖๒.๑๐๗๘	๕๒.๓๘๔๔	๕๒.๐๑๓๔

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบประมาณรายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตามรายงาน สศก. (ราย)	ผลตามรายงาน สศก. (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณรายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
		๒. กลุ่มเกษตรกรท่องเที่ยว จำนวน ๒๐ ราย ๓. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและบริการ การเกษตร จำนวน ๑๑ ราย ๔. กลุ่มเกษตรกร วิถีอินทรีย์ จำนวน ๑๖ ราย ๕. กลุ่มเกษตรกร ไฮเทคและ อุตสาหกรรม จำนวน ๑๐ ราย				
รวมทั้งสิ้น	๒๒,๕๐๕	๒๓,๑๒๐	๒๓,๓๑๔	๖๒,๑๐๗๘	๕๒,๓๘๔๔	๕๒,๐๑๓๔

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๔) รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กิจกรรมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) Agri-BIZ The Idol ๒๐๒๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

๒.๒) กรมการข้าว

กรมการข้าว ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องโดยการสร้างและพัฒนาชาวนาปราดเปรื่อง ภายในวงเงินงบประมาณ ๒๕.๔๕๕๐ ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ทดแทนชาวนาที่มีอายุมากขึ้น ๒) เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายชาวนารุ่นใหม่ และชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๓) เพื่อพัฒนาชาวนาสมาชิกกลุ่มมาแปลงใหญ่ยกระดับเป็นชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๔) เพื่อสร้างและพัฒนาชาวนาอาสา และ ๕) เพื่อคัดเลือกชาวนาและองค์กรชาวนาที่มีผลงานดีเด่น **ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ** เกษตรกรที่ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องด้านข้าว จำนวน ๑๕,๐๐๐ ราย ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้

๑. สรุป/จำแนกเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรจากข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒
 ๒. สํารวจค้ดครองเกษตรกรรายใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓
 ๓. อบรมเกษตรกรปราดเปรี๊อง โดยคัดเลือก/สุ่มเกษตรกรจากฐานข้อมูลสํารวจค้ดครองปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ และดําเนินการจัดฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร ดังนี้
 - เกษตรกรระดับ Model Smart Farmer เข้ารับการอบรมหลักสูตร “พัฒนาเกษตรกรสู่วิทยาการมืออาชีพ”
 - เกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer เข้ารับการอบรมหลักสูตร “วิทยาการด้านข้าวเบื้องต้น”
 - เกษตรกรระดับ Developing Farmer เข้ารับการอบรมหลักสูตร “การทำนาแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
 ๔. อบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ในหลักสูตร “พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่”
 ๕. ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer และ Young Smart Farmer กับผู้ผ่านการฝึกอบรมและจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรแต่ละระดับ
 ๖. จัดทำเอกสาร/สื่อเผยแพร่ และบริหารจัดการภารกิจภายใต้กิจกรรม
- จากการดําเนินงาน ดังกล่าว สามารถสรุปแผน/ผลการดําเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ : แผน-ผลการดําเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดําเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบประมาณ. รายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตาม รายงาน สศก. (ราย)	ผลตามรายงาน กรมการข้าว (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณ. รายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง โดยการสร้างและพัฒนาชาวนาปราดเปรี๊อง	๑๕,๐๐๐	๑๔,๓๗๐	๑๐,๔๐๙	๒๕.๔๕๕๐	๑๔.๘๑๐๐	๑๒.๘๘๓๐
๑. พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ		๑๐๐	๗๗			
๒. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer		๒๒๐	๑๙๐			
๑) Developing Smart Farmer		๕๐	๓๙			
๒) Existing Smart Farmer		๑๗๐	๑๕๑			
๓. Young Smart Farmer		๕๐	๔๐			
๔. สํารวจค้ดครองเกษตรกรรายใหม่		๑๔,๐๐๐	๑๐,๑๐๒			
รวม	๑๕,๐๐๐	๑๔,๓๗๐	๑๐,๔๐๙			

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

- ก) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- ข) รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมการข้าว

๒.๓) กรมประมง

กรมประมง ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ภายในวงเงินงบประมาณ ๒๑.๖๔๐๐ ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีศักยภาพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด รวมทั้งมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ โดยตัวชี้วัดเชิงปริมาณ พัฒนาให้เกษตรกรมีศักยภาพในการประกอบอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประมงและการแปรรูปจำนวน ๑๕,๐๐๐ ราย ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนามีความเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง ร้อยละ ๖๐ ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ประกอบด้วย

๑. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร
๒. เสริมสร้างความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer โดยการอบรม/ถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer รวมทั้งประเมินความรู้/คุณสมบัติ และคัดกรองเกษตรกร
๓. ถอดองค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบ
๔. ติดตามและประเมินผล

จากการดำเนินงาน ดังกล่าว สามารถสรุปแผน/ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ : แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบปม. รายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตามรายงาน กรมประมง (ราย)	ผลตามรายงาน กรมประมง (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบปม. รายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer	๑๕,๐๐๐	๑๐,๒๐๐	๑๐,๒๐๐	๒๑.๖๔๐๐	๑๗.๔๖๘๕	๑๖.๙๐๗๒
๑) Developing Smart Farmer		๑๑๑	๑๑๑			
๒) Existing Smart Farmer		๙,๘๘๙	๙,๘๘๙			
๓) Young Smart Farmer		๒๐๐	๒๐๐			
รวม	๑๕,๐๐๐	๑๐,๒๐๐	๑๐,๒๐๐	๒๑.๖๔๐๐	๑๗.๔๖๘๕	๑๖.๙๐๗๒

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) รายงานสรุปแผน-ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมประมง

๒.๔) กรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กิจกรรมสร้างเกษตรกรปราดเปรื่อง ภายในวงเงินงบประมาณ ๘.๐๘๕๖ บาท มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เข้าสู่ระบบ Smart Farmer จำนวน ๗,๑๐๐ ราย ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาที่มีความเป็น Smart Farmer ร้อยละ ๖๐ ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้

๑. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer และกิจกรรมพัฒนาอาสาปศุสัตว์สู่ Smart Farmer มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกร Smart Farmer เป้าหมาย

๑.๒ พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะ ให้แก่เกษตรกร Smart Farmer เป้าหมายด้วยวิธีการจัดหลักสูตรการถ่ายทอดสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ การประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมความคิด บรรยาย การสาธิต การศึกษาดูงาน หรือวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสม

๑.๓ ประสานงานและบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรเป้าหมาย เป็นวิทยากร จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน มหาวิทยาลัย วิทยาลัย เป็นต้น

๑.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเป้าหมาย เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรเป้าหมาย หรือกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายเกิดความรู้ต่อยอดในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หรือ ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เป็นต้น

๑.๖ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสามารถนำเสนอผลงานของเกษตรกร หรือ กลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับการพัฒนาในโครงการ โครงการละ ๑ ชิ้นงาน อาทิ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ หรือ ช่องทางการตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เป็นต้น (อย่างน้อย ๑ ชิ้น ต่อ ๑ โครงการฝึกอบรม)

๒. กิจกรรมพัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ

๒.๑ จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกร Smart Farmer เป้าหมาย เพื่อเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model)

๒.๒ พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะ ให้แก่เกษตรกร Smart Farmer เป้าหมายให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ด้วยวิธีการจัดหลักสูตรการถ่ายทอดสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ การประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมความคิด บรรยาย การสาธิต การศึกษาดูงาน หรือวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสม

๒.๓ ประสานงานและบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรเป้าหมาย เป็นวิทยากร จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน มหาวิทยาลัย เป็นต้น

๒.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเป้าหมาย เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

๒.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรเป้าหมาย เกิดความรู้ต่อยอดในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ หรือ ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เป็นต้น

๒.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรเป้าหมาย เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ และให้มีความสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนเกษตรกรและผู้สนใจได้

๒.๗ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสามารถนำเสนอผลงานของเกษตรกร หรือ กลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับการพัฒนาในโครงการฯ โครงการละ ๑ ชิ้นงาน อาทิ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ หรือ ช่องทางการตลาด การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย เป็นต้น (ไม่น้อยกว่า ๑ ชิ้น ต่อ ๑ โครงการฝึกอบรม)

๒.๘ ถอดบทเรียนจากเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดละ ๒ ราย

๓. กิจกรรมสร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ (Young Smart Farmer) ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ร่วมกับวิธีการศึกษาดูงานจากเกษตรกรผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านปศุสัตว์

จากการดำเนินงาน ดังกล่าว สามารถสรุปแผน/ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ : แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดำเนินงาน (ราย)			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบประมาณ (รายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตามรายงาน สคก. (ราย)	ผลตามรายงาน สคก. (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณ (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
สร้างเกษตรกรปราดเปรื่อง	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๗,๑๕๒	๘.๐๘๕๖	๖.๘๘๖๕	๖.๘๓๑๐
๑. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer		๑,๗๐๐	๑,๗๒๙			
๒. พัฒนาอาสาสมัครปศุสัตว์สู่ Smart Farmer		๗๗๐	๗๗๓			
๓. พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ		๓,๘๔๐	๓,๘๗๐			
๔. สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ (Young Smart Farmer)		๗๙๐	๗๘๐			
รวม	๗,๑๐๐	๗,๑๐๐	๗,๑๕๒	๘.๐๘๕๖	๖.๘๘๖๕	๖.๘๓๑๐

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๒.๕) กรมหม่อนไหม

กรมหม่อนไหม ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๗.๐๓๙๖ ล้านบาท และหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ได้รับจัดสรรสุทธิ ๕.๗๒๐๐ ล้านบาท โดย

มีเป้าหมายเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่ รายใหม่ และได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถตามคุณสมบัติของ Smart Farmer ด้านหม่อนไหม ในยุคประเทศไทย ๔.๐ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๒,๐๐๐ ราย **ซึ่งมีวัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ Smart Farmer ด้านหม่อนไหม และมีพื้นที่ดำเนินการในศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ๒๑ แห่ง **ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรหม่อนใหม่ผู้ Smart Farmer ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้**

๑. กำหนดนโยบายและติดตามการดำเนินงานโครงการ

- มีการจัดประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนงานพัฒนาหม่อนไหมอาสา Smart Farmer และ Smart Officer กรมหม่อนไหม / จัดประชุมชี้แจงโครงการ / ติดตามนิเทศงานโครงการ / จัดประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ

๒. ขึ้นทะเบียนและตรวจสอบคุณสมบัติก่อนได้รับการพัฒนา

- ขึ้นทะเบียนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่ รายใหม่
- ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่
- จัดทำบัตรประจำตัวหม่อนไหมอาสา รายใหม่
- จัดทำคู่มือหม่อนไหมอาสา รายใหม่

๓. พัฒนาเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่ (ยกเลิกกิจกรรมการฝึกอบรมทั้งหมด เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙))

- จัดฝึกอบรม developing Smart Farmer / Existing Smart Farmer / Smart Farmer Model หม่อนใหม่ และหม่อนไหมอาสา รายเดิม
- จัดศึกษาดูงานของ developing Smart Farmer หม่อนใหม่ ณ จุดดำเนินการของ Smart Farmer Model หม่อนใหม่

๔. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน Smart Farmer หม่อนใหม่

- คัดเลือกตัวแทนเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่ ประจำปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๑ ราย
- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์จุดดำเนินงานของ Smart Farmer หม่อนใหม่ รายใหม่ และจุดดำเนินงานของหม่อนไหมอาสา รายใหม่
- จัดทำ E-Book แนะนำ เกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่ และ E-Mapping แนะนำถิ่นที่อยู่ของเกษตรกร Smart Farmer หม่อนใหม่

จากการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรหม่อนใหม่ผู้ Smart Farmer ข้างต้น สามารถสรุปแผน/ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ : แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบป. รายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตามรายงาน สศก. (ราย)	ผลตามรายงาน สศก. (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบป. รายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
พัฒนาเกษตรกรหม่อนใหม่ผู้ Smart Farmer	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐	ยกเลิกกิจกรรมการ	๗.๐๓๙๖	๕.๗๒๐๐	๕.๕๔๐๗

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผนตาม งบประมาณรายจ่าย (ราย)	ปรับแผนตามรายงาน สศก. (ราย)	ผลตามรายงาน สศก. (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณรายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMS (ล้านบาท)
			ฝีกอบรมทั้งหมด เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)			
รวมทั้งสิ้น	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐	-	๗.๐๓๙๖	๕.๗๒๐๐	๕.๕๔๐๗

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๒.๖) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รับงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๔ และเล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (ฉบับปรับปรุง) ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๒๗.๒๒๗๗ ล้านบาท และหลังการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ได้รับจัดสรรสุทธิ ๒๒.๒๐๙๔ ล้านบาท โดยมีเป้าหมายเป็นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๗๒ จังหวัด โดยแบ่งเป็น Smart Farmer จำนวน ๓,๐๐๐ ราย และ Young Smart Farmer จำนวน ๑,๒๐๐ ราย มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้และเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพเกษตรกร เพิ่มขีดความสามารถในการสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว สร้างกระบวนการเรียนรู้และความเข้มแข็งแก่ชุมชนและพัฒนาเกษตรกรด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร และ ๒) เพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ที่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพการเกษตร นำไปสู่การเป็นต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาระบบการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน และกิจกรรมสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑. จัดทำและขออนุมัติโครงการ งบประมาณ และแผนงานพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๒. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรที่มีเกณฑ์/คุณสมบัติใกล้เคียงกับ Smart Farmer หรือ Developing Smart Farmer มุ่งเน้นพัฒนาและยกระดับเกษตรกร ผู้การเป็น Smart Farmer และกลุ่มเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer หรือ Existing Smart Farmer มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกรให้คงอยู่/รักษาระดับการเป็น Existing Farmer

๓. จัดเวทีวิเคราะห์ สังเคราะห์ศักยภาพเกษตรกร และข้อมูลระดับพื้นที่ ทบทวน บทเรียน ปัญหา/อุปสรรค สำนวจความต้องการพัฒนาอาชีพ พัฒนารายได้ พัฒนาระบบการเรียนรู้ และความต้องการฝึกอบรม โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และเหมาะสมในการจัดทำโครงการ

๔. จัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกรอบการพัฒนาตามผลที่ได้จากเวทีวิเคราะห์ชุมชน และเติมองค์ความรู้การผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานต่างๆ

๕. จัดทำและเสนอขออนุมัติโครงการพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็น Smart Farmer ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการในแต่ละกระบวนการอย่างเหมาะสม โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเกษตรกรที่ผ่านกระบวนการ ฝึกอบรมให้มีคุณสมบัติเป็น Smart Farmer

๖. พัฒนาสู่ Smart Farmer โดยจัดฝึกอบรม/พัฒนาทักษะการเกษตร เรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม การพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ด้วยทักษะ Digital การพัฒนา Digital ในการทำผลผลิตและการตลาด การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการด้านการเกษตร การสร้าง และพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ การพัฒนาวิคิดแบบ Global สนับสนุนการรวมกลุ่มและเครือข่าย สนับสนุนให้เกษตรกร เข้าถึงความรู้ฐานข้อมูล Digital เพื่อการพัฒนา ประสาน/สนับสนุนแหล่งทุนการวิจัย และดำเนินการติดตามผล การพัฒนาและการยกระดับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย และรายงานให้ผู้บริหารทราบ

กิจกรรมที่ ๒ สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

๑. โอนงบประมาณ (งบฝึกอบรมและงบดำเนินงาน) ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม จังหวัด เป็นผู้ดำเนินการพร้อมทั้งรายงานผลการฝึกอบรมมายังส่วนกลาง

๒. ประชุมหารือ เพื่อกำหนดและจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณ ตลอดจน กำหนดสาระสำคัญสำหรับการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม

๓. คัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑,๒๐๐ ราย และศักยภาพพื้นที่เพื่อ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

๔. จัดฝึกอบรมโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัด ตามโครงการ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต การบริหารจัดการ การเงินและหนี้สิน การบริหารจัดการ การตลาด การเขียนแผนธุรกิจ การบริหารจัดการภายในชุมชน การเชื่อมโยงเครือข่าย ตลอดจนการสร้างเสริมความเข้มแข็งในระดับชุมชน

๕. รายงานผลการดำเนินงานโครงการ (ระบบฐานข้อมูล PARA)

๖. ประสานงานการดำเนินงานโครงการฯ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่วนกลาง

จากการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน และ กิจกรรมสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ สามารถสรุปแผน/ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณใน โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายละเอียด ปรากฏดังตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ : แผน-ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

กิจกรรม	การดำเนินงาน			งบประมาณ (ล้านบาท)		
	แผน (ราย)	ปรับแผน (ราย)	ผล (ราย)	ได้รับจัดสรรตาม งบประมาณรายจ่าย (ล้านบาท)	งบสุทธิตาม GFMIS (ล้านบาท)	เบิกจ่ายสะสมตาม GFMIS (ล้านบาท)
พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน	๓,๐๐๐	-	๓,๓๒๓	๒๗.๒๒๗๗	๒๒.๒๐๙๔	๒๑.๒๖๖๘
สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	๑,๒๐๐	-	๑,๒๐๙			
รวมทั้งสิ้น	๔,๒๐๐	-	๔,๕๓๒	๒๗.๒๒๗๗	๒๒.๒๐๙๔	๒๑.๒๖๖๘

ที่มา : ๑) รายงานสถานะการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงการคลัง (GFMIS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๓ แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ไตรมาส ๔ ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ทั้งนี้ จากการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในภาพรวม พบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ยังไม่ได้กำหนดกรอบแนวทางหรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อน “โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)” เพื่อพัฒนาระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และยังมีได้จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณของโครงการ สอดคล้องและเชื่อมโยงตามที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๗. วิเคราะห์ความเสี่ยงของตรวจสอบและประเมินผลตามประเด็นการตรวจสอบย่อย

๗.๑ การประเมินความเสี่ยง

๗.๑.๑ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การบริหารงาน การนำนโยบาย/กลยุทธ์ไปปฏิบัติ และความสามารถในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง

- โอกาสเกิดความเสี่ยง

- ระดับ ๑ น้อยมาก
- ระดับ ๒ น้อย
- ระดับ ๓ ปานกลาง
- ระดับ ๔ สูง
- ระดับ ๕ สูงมาก

➤ อธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

- ข้อค้นพบ :

๑. ยังไม่มีการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทาง หรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อพัฒนาระดับเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพียงพอ และยังไม่เกิดการบูรณาการงานทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของ การกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเร่งรัด จัดทำกรอบนโยบาย แนวทาง หรือแผนแม่บท ในการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร และใช้เป็นกรอบแนวทางการ ดำเนินงานของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และสามารถติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลความสำเร็จโครงการได้

๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ในการรับผิดชอบการขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามแผนแม่บทที่กำหนดทั้งด้านแผนงานและ งบประมาณ รวมทั้งการติดตามและประเมินผล ตลอดจนการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานลงสู่ผู้ปฏิบัติอย่าง ชัดเจนทุกระดับ

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรประชุมร่วมกัน เพื่อบูรณาการร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม แนวทางการดำเนินงาน หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้ ประกอบการด้านการเกษตร ระบบการบริหารจัดการ และการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการฯ เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรร่วมกันอย่างแท้จริง

๗.๒.๑ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ ได้แก่ การปฏิบัติงานของบุคลากรหรือ อัตรากำลัง กระบวนการทำงาน หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

- โอกาสเกิดความเสี่ยง

- ระดับ ๑ น้อยมาก
 ระดับ ๒ น้อย
 ระดับ ๓ ปานกลาง
 ระดับ ๔ สูง
 ระดับ ๕ สูงมาก

➤ อธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ

- ข้อค้นพบ :

๑. การกำหนดแผนงาน/กิจกรรม ในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่การดำเนินงานสิ้นสุดที่ พัฒนาเกษตรกรเป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) จึงทำให้การดำเนินการพัฒนาเกษตรกรเพื่อเข้าสู่การ เป็นเกษตรกรผู้ประกอบการ อาจยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของแผนงานบูรณาการ พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

๒. การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ ตามที่ กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๓. การบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ในภาพรวมของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ในระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ยังไม่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เนื่องจากระบบยังไม่สามารถรองรับ การบันทึกข้อมูลของเกษตรกรในแต่ละสาขาอาชีพ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และการ กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกร ในแต่ละด้าน และการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร

๔. การถอดบทเรียนองค์ความรู้ของเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และสามารถพัฒนาสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรได้ประสบความสำเร็จยังมีไม่ครบถ้วน เพียงพอ

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนงานตามแผนแม่บทและกำหนดกรอบแนวทางในเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้เป็นรูปแบบเดียวกันตลอดจนการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานลงสู่ผู้ปฏิบัติทุกระดับอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๒. ให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในประกอบการกำหนดแผนงาน/กิจกรรมสำหรับการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

๓. ให้กรมส่งเสริมการเกษตร เร่งรัดดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ผู้ผ่านการประเมินเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไบบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ให้เป็นปัจจุบัน และมีระบบฐานข้อมูลเกษตรกร Smart Farmer ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นเอกภาพ และเพียงพอสำหรับการกำหนดทิศทางในการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

๔. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดดำเนินการถอดบทเรียนองค์ความรู้ของเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตร และเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรให้ครบถ้วน เพื่อให้มีบทเรียนหรือตัวอย่างในการประกอบอาชีพเกษตร และสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรรายอื่นๆ ที่เข้าร่วมโครงการต่อไป

๗.๑.๓ ความเสี่ยงด้านการเงิน ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับและการใช้จ่ายงบประมาณ การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกที่กระทบการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านศักยภาพด้านการเงิน

- โอกาสเกิดความเสี่ยง

- ระดับ ๑ น้อยมาก
 ระดับ ๒ น้อย
 ระดับ ๓ ปานกลาง
 ระดับ ๔ สูง
 ระดับ ๕ สูงมาก

➤ อธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน

- **ข้อค้นพบ :** การจัดสรรงบประมาณ ยังไม่เพียงพอสำหรับการขับเคลื่อนโครงการฯ และการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแผนงานที่กำหนด ทำให้การดำเนินงานบางกิจกรรมต้องชะลอหรือทำได้ไม่เต็มศักยภาพ

- ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพื่อลดความเสี่ยง :

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณากำหนดกิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุม เพียงพอ สำหรับพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแผนแม่บทและแผนงานที่

กำหนด เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ควรมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงโครงการ โดยนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมามาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยภายในและภายนอก ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานโครงการฯ และนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการกำหนดแนวทาง/ทิศทางการดำเนินงานโครงการฯ ให้สามารถขับเคลื่อนโครงการฯ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๗.๑.๔ ความเสี่ยงด้านกฎหมาย กฎเกณฑ์ต่างๆ ได้แก่ การขัดข้องในการดำเนินงานตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ

- โอกาสเกิดความเสี่ยง

- ระดับ ๑ น้อยมาก
- ระดับ ๒ น้อย
- ระดับ ๓ ปานกลาง
- ระดับ ๔ สูง
- ระดับ ๕ สูงมาก

➤ อธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านกฎหมาย

- ไม่มี

๗.๑.๕ ความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีการจัดทำหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายซึ่งมีที่มาจากยุทธศาสตร์ชาติในการป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย โดยเป็นการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตของโครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล สำหรับการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ในขั้นตอนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และหากมีการป้องกันได้ก็จะช่วยลดความสูญเสียอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้แนวคิด คือ การนำการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการทุจริตมาใช้ในการริเริ่มและดำเนินโครงการที่มีวงเงินสูง (ตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาท หรือ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป) หรือโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง (ตามเกณฑ์ที่กำหนด) โดยแนวทางประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายเป็นหนึ่งในแนวทางเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) ตามมติของคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวทางตาม (ร่าง) แผนปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทั้งนี้หากมีการเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมเกณฑ์ในการดำเนินการ ฝ่ายเลขานุการฯ ค.ต.ป. จะแจ้งให้ ค.ต.ป. ประจํากระทรวงเพื่อดำเนินการต่อไป

- โอกาสเกิดความเสี่ยง

- ระดับ ๑ น้อยมาก
- ระดับ ๒ น้อย
- ระดับ ๓ ปานกลาง
- ระดับ ๔ สูง
- ระดับ ๕ สูงมาก

➤ อธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย

- ไม่มี

๗.๒ การประเมินการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๕ ด้าน

๗.๒.๑ ประสิทธิภาพ

ผลจากการดำเนินงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีแผนการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน ๖๐,๔๙๐ ราย (ปรับลดจากเป้าหมายเดิม ๖๕,๘๐๕ ราย) และสามารถพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ได้เป็นจำนวน ๕๕,๖๐๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙๒ และมีผลเบิกจ่ายงบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๑๕.๔๔๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๒ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

๗.๒.๒ ประสิทธิภาพ

จากการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ให้มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายใหม่ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมรับกับสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยตระหนักถึงคุณภาพและปริมาณความต้องการของตลาด รวมถึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร แต่ยังไม่มีการกำหนดกรอบแนวทางหรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อนโครงการฯ ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรไปสู่ผู้ประกอบการ โดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้จัดทำโครงการฯ ตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งมีผลการดำเนินงานโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในแต่ละส่วนราชการ ปรากฏดังนี้

ส่วนราชการ	แผนการดำเนินงาน	ปรับแผน	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๒,๕๐๕ ราย	๒๓,๑๒๐ ราย SF = ๑๘,๐๑๕ ราย YSF = ๕,๙๐๕ ราย ทหารกองประจำการ = ๒๐๐ ราย	๒๓,๓๑๔ ราย SF = ๑๘,๕๒๑ ราย YSF = ๔,๖๕๓ ราย ทหารกองประจำการ = ๑๔๐ ราย	๑๐๐.๘๓๙๑
กรมการข้าว	๑๕,๐๐๐ ราย	๑๔,๓๗๐ ราย DSF = ๕๐ ราย ESF = ๑๗๐ ราย YSF = ๕๐ ราย SFM = ๑๐๐ ราย สำรวจคัดกรอง เกษตรกรรายใหม่ = ๑๔,๐๐๐ ราย	๑๐,๔๐๙ ราย DSF = ๓๙ ราย ESF = ๑๕๑ ราย YSF = ๔๐ ราย SFM = ๗๗ ราย สำรวจคัดกรอง เกษตรกรรายใหม่ = ๑๐,๑๐๒ ราย	๗๒.๔๓๕๖
กรมปศุสัตว์	๗,๑๐๐ ราย	๗,๑๐๐ ราย SF = ๒,๔๗๐ ราย YSF = ๗๙๐ ราย	๗,๑๕๒ ราย SF = ๒,๕๐๒ ราย YSF = ๗๘๐ ราย	๑๐๐.๗๓๒๔

ส่วนราชการ	แผนการดำเนินงาน	ปรับแผน	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
		SFM = ๓,๘๔๐ ราย	SFM = ๓,๘๗๐ ราย	
กรมประมง	๑๕,๐๐๐ ราย	๑๐,๒๐๐ ราย DSF = ๑๑๑ ราย YSF = ๒๐๐ ราย ESF = ๙,๘๘๙ ราย	๑๐,๒๐๐ ราย DSF = ๑๑๑ ราย YSF = ๒๐๐ ราย ESF = ๙,๘๘๙ ราย	๑๐๐
กรมหม่อนไหม	๒,๐๐๐ ราย	๑,๕๐๐ ราย DSF = ๑,๑๖๐ ราย ESF = ๓๐๐ ราย SFM = ๔๐ ราย	**ยกเลิกกิจกรรมการฝึกอบรมทั้งหมด เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)	
สำนักงานปศุสัตว์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔,๒๐๐ ราย	๔,๒๐๐ ราย SF = ๓,๐๐๐ ราย เกษตรกรรุ่นใหม่ = ๑,๒๐๐ ราย	๔,๕๓๒ ราย SF = ๓,๓๒๓ ราย เกษตรกรรุ่นใหม่ = ๑,๒๐๙ ราย	๑๐๗.๙๐๔๗

ที่มา : ๑) เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒)

๒) รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการและพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓) รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗.๒.๓ โปร่งใส

๑) การจัดทำโครงการและงบประมาณอย่างมีส่วนร่วมและติดตามการใช้งบประมาณ โดยรายงานทุกๆไตรมาส เพื่อแสดงถึงการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินการ และทราบถึงสถานะการเงิน การจัดทำรายงานประจำปี เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ พร้อมเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สาธารณะได้เข้ามาตรวจสอบและเสนอข้อคิดเห็น มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วม วิธีการประเมินวิธีการจัดทำแผนงานงบประมาณ และการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน

๒) มีการจัดทำสารคดีเผยแพร่ผลงาน Model Smart Farmer ตามคุณสมบัติ ๖ ข้อของ Smart Farmer จัดทำวารสารเผยแพร่ (ใบธง) จัดทำทำเนียบข้อมูลเกษตรกร Smart Farmer ในแต่ละระดับ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายละเอียดของโครงการผ่านคู่มือ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ และ Facebook ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๓) มีการจัดทำ E-Book แนะนำเกษตรกร Smart Farmer และจัดทำ E-Mapping แนะนำถิ่นที่อยู่ของเกษตรกร Smart Farmer หน้าเว็บไซต์

๗.๒.๔ การมีส่วนร่วม

๑) จัดทำประชาพิจารณ์ในกลุ่ม Developing Smart Farmer ในการเลือกหลักสูตรที่ประสงค์จะพัฒนาตนเอง

๒) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทุกระดับโดยให้ ระดับพื้นที่คือ เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ในจังหวัด ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นของปัญหาในพื้นที่ และสิ่งที่ต้องการพัฒนา ร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน แผนงาน การปฏิบัติในพื้นที่ ให้เกิดการตักตวงแนวทางดำเนินงานระดับแผนงานและนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้

๓) การดำเนินการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การวางแผนการพัฒนาตามความต้องการของเกษตรกรและสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามศักยภาพและความต้องการของเกษตรกร

๔) เกษตรกรสามารถให้ข้อเสนอแนะ และแลกเปลี่ยนความรู้ได้ รวมถึงสามารถแจ้งปัญหาที่พบเจอหรือสอบถามข้อสงสัยได้ การกำหนดรูปแบบหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรในแต่ละครั้งจะยึดความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก และทำให้เกษตรกรได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อเกิดการสร้างเครือข่ายชาวนาที่เข้มแข็งเป็นวงกว้างมากขึ้น

๕) มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการประชุมฯ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงาน และแนวการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา ร่วมกันตัดสินใจ และการวางแผนพัฒนากิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ

๗.๒.๕ ความคุ้มค่า

จากการติดตามและประเมินความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ปรากฏว่า ยังไม่พบการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ ตามที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

๗.๓ การประเมินการทำงานตามหลักวงจรคุณภาพ (PDCA cycle)

๗.๓.๑ การวางแผน (Plan)

๑) มีการวางแผนปฏิบัติราชการและกำหนดกรอบในระยะ ๕ ปี ของแต่ละส่วนราชการ
๒) ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้ โดยวัดเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและมีการประเมินตามขั้นตอนการดำเนินงานในโครงการเกษตรกรปราดเปรี๊อง และขั้นตอนการสร้างแผนงานที่สามารถถ่ายทอดและนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีการวางแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณ กำลังคน ระยะเวลา เพื่อสามารถให้ติดตามและควบคุมได้

๓) แจ้างแผนงานกิจกรรมและโอนงบประมาณให้หน่วยงานในต่างจังหวัดดำเนินการชี้แจงและทำความเข้าใจในกิจกรรม ส้ารวจความต้องการของเกษตรกร และจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชน ในส่วนกลาง จัดฝึกอบรมกระบวนการเรียนรู้การเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ด้านการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่

๗.๓.๒ การนำไปปฏิบัติ (Do)

๑) มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ได้แก่ กำหนดนโยบายและติดตามการดำเนินงานโครงการ ขึ้นทะเบียนและตรวจสอบคุณสมบัติก่อนได้รับการพัฒนา พัฒนาเกษตรกร และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งาน Smart Farmer

๒) มีขั้นตอนการประเมินในระดับโครงการ คือ งบประมาณและระยะเวลาตามตัวชี้วัด และในส่วนของการปฏิบัติจะประเมินลักษณะการฝึกอบรม และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตาม KPI ที่ระบุไว้ของ Smart Farmer ซึ่งเมื่อระหว่างการปฏิบัติ นั้น จะสามารถปรับแผนตามความเหมาะสมได้ตามสถานการณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการติดตามในขั้นต่อไป

๓) ประสานหน่วยงานความร่วมมือร่วมกันออกแบบหลักสูตร กระบวนการทำงาน การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม และสรุปรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมตามตัวชี้วัดที่ระบุไว้ของกิจกรรมสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งระหว่างการปฏิบัติงานจะปรับแผน ระยะเวลา งบประมาณหรือเกณฑ์ตัวชี้วัดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ที่ทำให้การปฏิบัติงาน

ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๔) การลงมือปฏิบัติในการดำเนินงาน ผู้จัดดำเนินงานจะต้องปฏิบัติตามแผนและหลักเกณฑ์ที่วางไว้อย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน

๗.๓.๓ การติดตาม (Check)

๑) ติดตามผลการดำเนินงาน เปรียบเทียบแผนงาน และผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ในระบบติดตามและรายงานผลของหน่วยงานของตนเองทุกเดือน และรายงานผลต่อผู้บริหารทุกไตรมาสในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENS : Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform)

๒) ติดตาม ประเมินผล และเปรียบเทียบการนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติ รายได้ก่อนและหลังอบรมเป็นไปตามตัวชี้วัดในภาพรวมของกิจกรรมสรุปรายงานสิ้นปีงบประมาณ

๓) ตรวจสอบมาตรการกำกับ กำชับ ติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลโครงการ ในภาพรวมอย่างสม่ำเสมอ จัดเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานและงบประมาณโครงการ

๗.๓.๔ การดำเนินการ (Act)

๑) เมื่อดำเนินการครบทั้ง ๓ กระบวนการ จะนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงระบบงานในส่วนของการวางแผน (Plan) ทั้งงบประมาณ และเป้าหมายในปีงบประมาณถัดไป

๒) นำผลการดำเนินงานและงบประมาณมาปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ข้อมูล ศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ และรองรับปัญหาอุปสรรคการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – ๑๙) ที่อาจทำให้การปฏิบัติงานไม่ทันเวลาตามแผนปฏิบัติงาน

๓) ปรับปรุงวิธีการจัดฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความสะดวกและความต้องการของเกษตรกรโดยเปลี่ยนรูปแบบเป็นการจัดฝึกอบรมหลายรุ่น ซึ่งแต่ละรุ่นเจ้าหน้าที่จะเข้าไปจัดฝึกอบรมในพื้นที่ของเกษตรกร เพื่อลดการให้เกษตรกรเดินทางออกนอกพื้นที่

๔) การปฏิบัติการแก้ไขหากเกิดข้อสังเกต ข้อผิดพลาด หรือมีการแสดงความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน สามารถเสนอต่อผู้รับผิดชอบโครงการให้ทราบ เพื่อลดข้อผิดพลาดและแก้ไขได้ทันภายในปีงบประมาณที่ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานโครงการภายในปีงบประมาณได้

๘. ข้อค้นพบจากการตรวจสอบและประเมินผลตามประเด็นการตรวจสอบฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์การตรวจสอบของ อ.ค.ต.ป.

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
ด้านพืช	
๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในระดับจังหวัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังมิได้ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/ผู้ประกอบการในภาพรวมระดับจังหวัด ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานระดับกรมเท่านั้น	สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในระดับพื้นที่ ควรพิจารณาจัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดทำ/กำหนดแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/ผู้ประกอบการในภาพรวมระดับจังหวัด

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
	เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในระดับพื้นที่
๒. ในระดับจังหวัด การพัฒนาเกษตรกร ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ (Developing Smart Farmer) ให้เป็น Smart Farmer มากกว่าการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายเดิมที่มีความเข้มแข็งและผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็น Existing Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ ให้มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นและยกระดับเป็นผู้ประกอบการ	ส่วนราชการที่ร่วมบูรณาการในระดับจังหวัด ควรประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาแนวทางในการกำหนดกิจกรรม/หลักสูตร ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้ครอบคลุมกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งรายใหม่และรายเดิมในภาพรวมของโครงการฯ เพื่อให้การพัฒนาเกษตรกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรได้ตรงจุด และเกิดความยั่งยืนในอนาคต
๓. การบันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ผ่านการส่งเสริมและยกระดับเป็น Smart Farmer ในระดับจังหวัด ยังไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ส่งผลให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรม/หลักสูตร ในการพัฒนาเกษตรกร	<p>๓.๑ ส่วนราชการในระดับจังหวัด ควรเร่งรัดสอบทานฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้มีความครบถ้วนเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว</p> <p>๓.๒ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเร่งรัดปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปบันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้เป็นปัจจุบัน และสามารถผู้ประกอบการพิจารณากำหนดกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรต่อไป</p>
๔. การติดตาม ประเมินผลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) ภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วเสร็จยังไม่เพียงพอ เนื่องจากมีเกษตรกรบางรายได้ย้ายถิ่นฐานไปอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี	หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในระดับพื้นที่ ควรติดตามและประเมินผลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินงานของเกษตรกร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการฯ ในปีถัดไป
๕. จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินการของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ เพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) พบว่ามีแปลงเกษตรของเกษตรกรบางรายดำเนินการในพื้นที่ของเอกชน ทำสัญญาเช่า ๕ ปี ซึ่งอาจมีปัญหาหากเจ้าของที่ดินไม่ต่อสัญญาให้เช่าที่ดินในอนาคตได้	<p>๕.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาจัดหาที่ราชพัสดุ หรือพื้นที่สาธารณะให้กับเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางเลือกให้เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกันทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p> <p>๕.๒ ควรพิจารณาวางแผนการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมพัฒนาต่อยอดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง หรือส่งเสริมให้เป็นตลาดกลางในการรับซื้อและจำหน่ายผลผลิตของการเกษตร หรือพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต่อไป</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
ด้านปศุสัตว์	
<p>๑. จำนวนของแพะที่เกษตรกรเลี้ยงเพื่อการส่งออกไปยังตลาดของประเทศมาเลเซียยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจากตลาดประเทศมาเลเซียมีความต้องการแพะในปริมาณที่สูง จำนวน ๑,๐๐๐ ตัวต่อเดือน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากปัญหาที่เกษตรกรมีพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์แพะที่ไม่สมบูรณ์</p>	<p>สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดควรสนับสนุนพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์แพะคุณภาพดีให้แก่เกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เช่น การผสมเทียม การให้ยืมพ่อพันธุ์แพะ การจัดทำธนาคารแพะในพื้นที่ หรือการประสานงานติดต่อในการซื้อพันธุ์แพะให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เป็นต้น รวมทั้ง ควรส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสำหรับการจัดหาพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์แพะคุณภาพดี</p>
<p>๒. เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะลิขลิบก้าวหน้าส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารสัตว์</p>	<p>สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเข้าไปมีบทบาทในการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารสัตว์ รวมทั้งองค์ความรู้ในการผลิตอาหารสัตว์ไว้ใช้เองเพื่อการลดต้นทุน และองค์ความรู้ที่จำเป็นให้เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ</p>
<p>๓. ราคาของวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้สำหรับการเลี้ยงแพะมีราคาที่สูงรวมทั้งในพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่มีการจัดตั้งศูนย์บริการอาหารสัตว์ (Feed center)</p>	<p>๓.๑ กรมปศุสัตว์ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนที่มีความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบต่างๆ ที่มีคุณภาพสูงและราคาถูกกว่าตลาดทั่วไป ที่ใช้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มผลผลิตได้อีกทางหนึ่ง</p> <p>๓.๒) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดควรให้การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะให้สามารถเข้าถึงศูนย์บริการอาหารสัตว์ (Feed center) ในพื้นที่ของจังหวัดใกล้เคียง</p>
ด้านประมง	
<p>๑. เกษตรกรประสบปัญหาอาหารสำหรับเลี้ยงปลาคุณภาพราคาแพง และอาหารปลาดุกละลายในน้ำอย่างรวดเร็ว ทำให้ปลาดุกที่เลี้ยงกินอาหารได้ไม่เต็มที่ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารของปลา</p>	<p>๑.๑ สำนักงานประมงจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ที่จำเป็นต่อกลุ่มเกษตรกรและเร่งการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรประสบ รวมถึงการจัดหาแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ยสำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการการลงทุนเครื่องจักร/โรงเรือน/บ่อเลี้ยง/อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</p> <p>๑.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นครศรีธรรมราชควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารของปลา และสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรผลิตอาหารปลาจากวัตถุดิบในท้องถิ่น รวมทั้งควรมีการขยายผลไปยังกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เพื่อเป็นการลดต้นทุนอาหารปลาและเพิ่มรายได้จาก</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
<p>๒. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืดในพื้นที่ไม่มีลูกพันธุ์ปลาเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง เนื่องจากลูกพันธุ์ปลาขาดตลาดทำให้กำลังการผลิตปลาออกสู่ตลาดมีปริมาณไม่มาก รวมถึงปริมาณปลาที่จะนำไปแปรรูป เช่น ปลาตุ๋น ปลาตุ๋นแดดเดียว สำหรับจำหน่ายมีไม่เพียงพอ</p>	<p>การเลี้ยงปลา</p> <p>๒.๑ หน่วยงานในสังกัดกรมประมงที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ควรเร่งการวิจัยและการผลิตลูกพันธุ์ปลาให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาแก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาให้สามารถผลิตลูกพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพไว้ใช้ในกลุ่มของตนเอง</p> <p>๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาท้องถิ่นชนิดอื่นๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อกระจายความเสี่ยง และสร้างทางเลือกให้เกษตรกรในฤดูกาลที่ขาดแคลนพันธุ์ปลา</p>
<p>๓. เกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืดในพื้นที่ อ.ร้อนพิบูลย์ มีการรวมกลุ่มทำการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Facebook ในการจำหน่ายปลาสดและปลาที่แปรรูป เช่น ปลาตุ๋น ปลาตุ๋นแดดเดียว เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการขายสามารถเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรในกลุ่มได้เป็นอย่างดี</p>	<p>๓.๑) สำนักงานประมงจังหวัดและหน่วยงานเกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการ ดังนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริม สนับสนุน องค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายและเน้นในเรื่องของคุณภาพให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค และเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในช่องทางการตลาดอีกทางหนึ่ง</p> <p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการตลาดสินค้าประมงในพื้นที่แก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ทำการผลิตสินค้าประมงที่มีศักยภาพต้องการต่อยอดกิจกรรมด้านการตลาดของสินค้าให้สามารถดำเนินการได้เองครบทั้งกระบวนการโดยไม่ต้องจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งจะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่</p> <p>๓.๒) กรมประมงควรมีการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุน กลุ่มเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer โดยการสร้างกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นจนถึงปลายน้ำของทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งช่วยในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง</p>
ด้านอื่นๆ	
<p>การใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเลี้ยงกุ้ง โดยการติดตั้งกล้องวงจรปิดในรังกุ้ง โดยที่ผู้สนใจซื้อน้ำผึ้งสามารถติดตามดูพฤติกรรมของกุ้งตั้งแต่เริ่ม</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในส่วนของการวางแผนกลยุทธ์ด้านการตลาดที่เหมาะสม และร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
<p>ฤดูกาลจนถึงเวลาเก็บเกี่ยว ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มราคาจำหน่ายน้ำผึ้งได้ในราคาที่สูงกว่าปกติประมาณ ๒๐ – ๓๐% แต่ก็ยังมีข้อจำกัด กล่าวคือ การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีต้นทุนที่สูงขึ้น และอาจขายได้เฉพาะกลุ่มคนที่มีความสนใจเท่านั้น</p>	<p>ของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดและการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และเกษตรกรสามารถขายได้ในระยะยาวต่อไป</p>

ทั้งนี้ จากการติดตาม สอบทาน ตรวจสอบ และประเมินผลประเด็นการยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์การตรวจสอบของ อ.ค.ต.ป. เฉพาะกิจ คณะที่ ๓ โดยสรุปเป็นข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังไม่มีการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทาง หรือแผนแม่บทในการขับเคลื่อน โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) เพื่อพัฒนาระดับเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เพียงพอ และยังไม่เกิดการบูรณาการงานทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปในทิศทางเดียวกัน

๒) การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของ การกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรผู้ประกอบการด้านการเกษตร ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓) ยังไม่พบการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ

๔) การบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ยังไม่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เนื่องจากระบบเดิมไม่สามารถรองรับการบันทึกข้อมูลของเกษตรกรในแต่ละสาขาอาชีพ เช่น พืช ประมง ปศุสัตว์ ส่งผลให้มีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และการกำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่างการปรับปรุงให้สามารถรองรับเกษตรกรได้ทุกสาขา

๕) การถอดบทเรียนองค์ความรู้ของเกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ยังมีไม่ครบถ้วน เพียงพอ

๙. สภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อเป้าประสงค์ของกระทรวงตามประเด็นการตรวจสอบ (นอกเหนือจากที่กระทรวงดำเนินการซึ่งอาจเกิดจากปัญหา เช่น กลไกการทำงานที่ไม่บูรณาการ ปัญหาข้อกฎหมายของกระทรวงอื่นที่มีผลต่อการดำเนินงาน ปัจจัยการตลาด ปัจจัยเงินทุน หรือปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เป็นต้น)

การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) พบปัจจัยภายนอกด้านโรคระบาด กล่าวคือ เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทั่วทุกพื้นที่ในประเทศไทย ทำให้ส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณโครงการดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ ได้บางกิจกรรม จึงต้องมีการยกเลิกกิจกรรมและโอนงบประมาณคืนตาม พ.ร.บ.โอนงบประมาณฯ ส่งผลให้เป้าหมายและแผนการดำเนินการโครงการฯ ไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

๑๐. ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขที่ต้องการเสนอในเชิงนโยบายต่อรัฐบาล โดยต้องระบุหน่วยงานที่จะให้ดำเนินการให้ชัดเจน และแนวทางการแก้ไขที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมให้มากที่สุด

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรกำหนดนโยบาย/มาตรการกำกับ ดูแล ให้คณะกรรมการ/คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน Smart Farmer ร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนแม่บทและกำหนดกรอบแนวทาง

ในการขับเคลื่อน “โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)” เพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer และการพัฒนา Smart Farmer สู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนของทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ แผนแม่บท ผลสัมฤทธิ์และตัวชี้วัดในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒) ก่อนการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในปีถัดไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรใช้แผนแม่บทที่จัดทำขึ้นในการบูรณาการร่วมกัน เพื่อพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม หลักยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรกร แนวทางการดำเนินงาน แผนการปฏิบัติงาน งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ และการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยนำผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงาน มาพิจารณาประกอบการแนวทางขับเคลื่อนโครงการในปีถัดไป เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรอย่างแท้จริง

๓) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ควรทำความเข้าใจการดำเนินงานในรูปแบบเดียวกันให้ชัดเจนทุกระดับ และเร่งรัดดำเนินการถอดบทเรียน หรือองค์ความรู้ของ เกษตรกร Smart Farmer ต้นแบบ และ Young Smart Farmer ให้ครบถ้วนทุกราย พร้อมทั้งนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสรุปสังเคราะห์ และจัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ คู่มือ สื่อในรูปแบบต่างๆ และเผยแพร่ให้กลุ่มเกษตรกร เกษตรกรรายอื่นๆ หรือผู้ที่มีความสนใจอาชีพด้านการเกษตรนำไปใช้สร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตร หรือนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่การเกษตรต่อไป

๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ควรพิจารณาเร่งรัดดำเนินการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการฯ และความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในประกอบการกำหนดแผนงาน/แนวทางการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๕) กรมส่งเสริมการเกษตร ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการฯ ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๕.๑) ทบทวนและปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน และครอบคลุมถึงการพัฒนาระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ ให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๒) ควรพิจารณาเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปบันทึกข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ให้เป็นปัจจุบัน และมีระบบฐานข้อมูลเกษตรกร Smart Farmer ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็นเอกภาพ รวมทั้งฐานข้อมูลเกษตรกรที่ยกระดับไปเป็นผู้ประกอบการทุกสาขา สำหรับการกำหนดทิศทางในการพัฒนาเกษตรกรต่อไปในอนาคต

๑๑. สรุปประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากประเด็นที่ตรวจสอบฯ

เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

๑. แผนผังความเชื่อมโยงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) สู่ผู้ประกอบการเกษตร
๒. สรุปผลการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
๓. เอกสารประกอบอื่นๆ (แผ่นซีดีที่แนบ)

แผนผังเชื่อมโยงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สรุปผลการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง
(Smart Farmer) และโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ
เพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project)
ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔

โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายปฏิรูปการเกษตรของประเทศไทยเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนา ทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตรและประโยชน์เพื่อเกษตรกร ที่ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป โดยได้กำหนดการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องดำเนินการ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมรับกับสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรไทยมีความพร้อม มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพการเกษตร และได้กำหนดค่านิยมของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง ผู้ประกอบการเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ และถือเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกร รวมทั้ง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการองค์กร ทุนและทรัพยากร ผลประโยชน์ของสมาชิก ความรู้ความสามารถของสมาชิกและองค์กร และการบริหารเชิงธุรกิจ เพื่อให้เกิดกลุ่มที่เข้มแข็ง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพของกรมส่งเสริมการเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพยิ่งขึ้น และยังได้ดำเนินงานสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่มาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๑ มุ่งเน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเป็นรายบุคคลในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการธุรกิจ และการใช้ระบบสารสนเทศ ต่อมาในปี ๒๕๕๗ มีการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ซึ่งมีการแบ่งช่วงอายุของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ คือ อายุ ๑๗ - ๔๕ ปี ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง” และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่มาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด จนเป็นเกษตรกรมืออาชีพที่เป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในทุกกระดับ ขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ชุมชนเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานการเกษตรได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่สู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้ความรู้ความสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร

๒. เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในทุกกระดับ ในการสนับสนุนการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพ

๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกิจการ และการตลาดสินค้าเกษตร

๔. เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรต้นแบบ เพื่อสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร

๕. เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรต้นแบบเพื่อสร้างพื้นฐานในการพัฒนาการประกอบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๑. การเตรียมความพร้อมทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ (ทหารกองประจำการที่เป็นบุตรหลานเกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย (๑๐ จุดๆ ละ ๒๐ ราย)

๒. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

๒.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๒,๘๗๕ ราย

๒.๒ Young Smart Farmer จำนวน ๑,๙๙๐ ราย

๓. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

๓.๑ เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน ๑๗,๖๔๐ ราย

๓.๒ เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer (ส่วนกลาง) จำนวน ๗๕ ราย

๓.๓ เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer (เขต) (พัฒนาเป็นผู้ประกอบการ) จำนวน ๓๐๐ ราย

(๖ เขตๆ ละ ๕๐ ราย)

๓.๔ Smart Farmer/ Smart Farmer ต้นแบบ หรือผู้ที่สนใจ จำนวน ๔,๑๐๐ ราย

๓.๕ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร หรือ กลุ่ม Young Smart Farmer จำนวน ๑๕๔ กลุ่ม

พื้นที่ดำเนินการครอบคลุม ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

ผลผลิต (Output)

๑. การเตรียมความพร้อมทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่

- จำนวนทหารกองประจำการที่เป็นบุตรหลานเกษตรกรได้รับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่

๒. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

๒.๑ จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการอบรมพัฒนาให้เป็น Young Smart Farmer

๒.๒ จำนวน Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มศักยภาพเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่

๒.๓ จำนวน Young Smart Farmer ที่ได้ขับเคลื่อนและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

๒.๔ เอกสารเผยแพร่ผลงาน Young Smart Farmer

๓. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

- ๓.๑ จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับเป็น Smart Farmer
- ๓.๒ จำนวน Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาสู่ผู้ประกอบการ
- ๓.๓ จำนวนเกษตรกรที่มีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)
- ๓.๔ เครือข่าย Smart Farmer/Smart Farmer ต้นแบบ
- ๓.๕ จำนวน Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนา
ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
- ๓.๖ จำนวนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่ได้รับการสนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อการพัฒนา
Smart Farmer และ Young Smart Farmer
- ๓.๗ จำนวนเกษตรกรที่มีแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตร
- ๓.๘ จำนวนเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบ
- ๓.๙ จำนวนแผ่นพับเผยแพร่องค์ความรู้ Smart Farmer จำนวน

ผลลัพธ์ (Outcome)

- ๑. การเตรียมความพร้อมทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่
 - ทหารกองประจำการมีความรู้ ทักษะด้านการเกษตร สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้
ภายหลังปลดประจำการ
- ๒. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่
 - ๒.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่นำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล
ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้ มีการวางแผนการผลิตแบบธุรกิจเกษตรที่มีประสิทธิภาพ
สอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า
 - ๒.๒ เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเป็น Young Smart Farmer มีทักษะทางด้านวิชาการ
และการปฏิบัติด้านเทคโนโลยี เป็นผู้นำด้านการเกษตร สามารถพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน ตรงตาม
ความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค เป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีการบริหารจัดการการผลิตและธุรกิจ
การเกษตร และเกิดการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือในทุกกระดับอย่างต่อเนื่อง
- ๓. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
 - เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) คือผู้ประกอบการที่มีการ
ใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อการค้าเป็นธุรกิจอย่างทันสมัย มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้
ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ เป็นต้นแบบให้เพื่อนเกษตรกร และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด เชิงปริมาณ

- ๑. การเตรียมความพร้อมทหารกองประจำการสู่การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่
 - ทหารกองประจำการที่เป็นบุตรหลานเกษตรกรได้รับการเตรียมความพร้อมสู่เกษตรกรรุ่นใหม่
จำนวน ๒๐๐ ราย
- ๒. การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่
 - ๒.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการอบรมพัฒนาให้เป็น Young Smart Farmer จำนวน ๒,๘๗๕ ราย
 - ๒.๒ Young Smart Farmer ได้รับการอบรมพัฒนาเพิ่มศักยภาพเป็นผู้ประกอบการเกษตรกร
รุ่นใหม่จำนวน ๔๕๐ ราย
 - ๒.๓ Young Smart Farmer ได้รับการอบรมเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกร
รุ่นใหม่ จำนวน ๑,๕๔๐ ราย
 - ๒.๔ เอกสารเผยแพร่ผลงาน Young Smart Farmer จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
- ๓. การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

๓.๑ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๗,๖๔๐ ราย มีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

๓.๒ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ยกระดับเป็น Smart Farmer (ไม่น้อยกว่า ๑๔,๑๒๒ ราย)

๓.๓ Smart Farmer ระดับเขต ได้รับการพัฒนาสู่ผู้ประกอบการ จำนวน ๓๐๐ ราย

๓.๔ Smart Farmer ระดับประเทศ ได้รับการพัฒนาสู่ผู้ประกอบการ จำนวน ๗๕ ราย

๓.๕ เครือข่าย Smart Farmer/Smart Farmer ต้นแบบ ระดับจังหวัด จำนวน ๔,๑๐๐ ราย

๓.๖ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม จำนวน ๓,๐๘๐ ราย

๓.๗ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรได้รับการสนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อการพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer จำนวน ๑๕๔ กลุ่ม

๓.๘ เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

๓.๙ แผ่นพับเผยแพร่องค์ความรู้ Smart Farmer จำนวน ๑๒,๐๐๐ แผ่น

ตัวชี้วัด เชิงคุณภาพ

๑. บุตรหลานเกษตรกรและคนรุ่นใหม่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร หันกลับเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรรุ่นใหม่นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ อีกทั้งยังสามารถสร้างแรงจูงใจและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน เกษตรกร และบุคคลทั่วไปได้

๒. เกษตรกรนำแผนการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล และแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้มีการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้าทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี มุ่งสู่การเป็น Smart Product รวมทั้งมีทักษะผู้ประกอบการเกษตร

งบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภายใต้แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก จำนวนทั้งสิ้น ๖๒,๑๐๗,๘๐๐ บาท แบ่งเป็น

๑. กิจกรรม พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำนวน ๔๐,๗๑๐,๖๐๐ บาท

๒. กิจกรรม พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer จำนวน ๒๑,๓๙๗,๒๐๐ บาท

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ภาพรวม

ประเภทเกษตรกร	การดำเนินงาน (ราย/กลุ่ม)		หมายเหตุ
	แผน	ผล	
๑. Smart Farmer ต้นแบบ		๗๒๗	Smart Farmer ต้นแบบ แยกออกมาจาก Smart Farmer (SFM นับรวมกับ SF แล้ว)
๒. Smart Farmer	๑๗,๖๔๐	๑๘,๓๙๐	
๑) Developing Smart Farmer		๓,๒๘๒	
๒) Existing Smart Farmer	๑๗,๖๔๐	๑๕,๑๐๘	
๓. Young Smart Farmer	๒,๘๗๕	๒,๘๙๒	จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ จากระบบ e-Project

แผน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณ

จัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ล้านบาท)	หลังโอนเปลี่ยนแปลง งบประมาณได้รับสรร สุทธิ (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่ายสะสม (ล้านบาท)	คงเหลือ
๖๒.๑๐๗๘	๕๒.๓๘๔๔	๕๒.๐๑๓๔	๑๐.๐๙๔๔ ล้านบาท

ที่มา : เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๓ งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๘ (๒) แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

๑) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านพืช

๑.๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่สู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดสินค้าเกษตร

๒. เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในทุกกระดับในการสนับสนุนการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพ

๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การบริหารจัดการกิจการ และการตลาดสินค้าเกษตร

งบประมาณที่ได้รับจากกรมส่งเสริมการเกษตร

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	ผลการเบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ
๒๕๖๓	๔๖๘,๐๐๐	๔๖๓,๔๒๙	๙๙.๐๒
๒๕๖๔	๓๘๔,๐๐๐	๑๙๒,๔๐๐	๕๐.๑๐

เป้าหมายและผลการดำเนินงาน

กิจกรรม (ปี ๒๕๖๓)	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เป็น Young Smart Farmer	๔๐	๔๐	๑๐๐
เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	๒๐	๒๐	๑๐๐
พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer	๔๖๐	๔๖๐	๑๐๐
พัฒนาศักยภาพ และสร้างเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ	๗๐	๗๐	๑๐๐
เพิ่มทักษะ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	๔๐	๔๐	๑๐๐
สนับสนุนปัจจัยเพื่อพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	๒ (กลุ่ม)	๒ (กลุ่ม)	๑๐๐
กิจกรรม (ปี ๒๕๖๔)	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้เป็น Young Smart Farmer	๔๐	๔๐	๓๓
เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	๒๐	รองบประมาณ	-

กิจกรรม (ปี ๒๕๖๓)		เป้าหมาย (ราย)		ผลการดำเนินงาน		ร้อยละ	
พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer		๔๖๐		๓๖๐		๗๘.๒๖	
พัฒนาศักยภาพ และสร้างเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ		๒๐		รองประมาณ		-	
เพิ่มทักษะ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม		๔๐		รองประมาณ		-	
สนับสนุนปัจจัยเพื่อพัฒนา Smart Farmer และ Young Smart Farmer ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม		๒ (กลุ่ม)		รองประมาณ		-	
ปีงบประมาณ	Smart Farmer			Young Smart Farmer			
	แผน	Developing Smart Farmer	Smart Farmer	แผน	Young Smart Farmer		
๒๕๖๓	๔๖๐	๘๓	๓๗๗	๔๐	๔๐		
๒๕๖๔	๔๖๐	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	อยู่ระหว่างการดำเนินการ	๔๐	อยู่ระหว่างการดำเนินการ		

๑.๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart farmer ที่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งด้านการผลิตการบริหารจัดการ การแปรรูป และการตลาด

๒. เพื่อสร้างพัฒนา Smart Farmer ต้นแบบเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาระบบการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

๔. เพื่อพัฒนาเกษตรกรด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร

เป้าหมาย จำนวน ๕๐ ราย

พื้นที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ศาลาอเนกประสงค์หมู่บ้าน ศูนย์เรียนรู้ฯ หน่วยงานราชการและสถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

ผลผลิต/ผลลัพธ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ/ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

เชิงปริมาณ : ๑. เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเข้ารับการอบรม ร้อยละ ๑๐๐ ของกลุ่มเป้าหมาย
๒. เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการพัฒนาเป็น Existing Smart Farmer ร้อยละ ๖๐ ของกลุ่มเป้าหมาย

เชิงคุณภาพ : ๑. เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ร้อยละ ๖๐ ของกลุ่มเป้าหมาย

๒. เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดละ ๑ คน

แผน – ผลการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่งบประมาณ ๒๕๕๗ – ๒๕๖๔ โดยแยกเป็นรายประเภท

ปีงบประมาณ	Developing Smart Farmer		Existing Smart Farmer		Smart Farmer ต้นแบบ		Young Smart Farmer		อบรมเป็นผู้ประกอบการ	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
๒๕๕๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๕๕๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๕๕๙	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๕๖๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๕๖๑	๓๒	๓๒	๔๘	๔๘	๑	๑	-	-	-	-
๒๕๖๒	๒๘	๒๘	๔๒	๔๒	๑	๑	-	-	-	-
๒๕๖๓	๒๐	๒๐	๓๐	๓๐	๑	๑	-	-	-	-
๒๕๖๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

งบประมาณ ๑๕๒,๔๕๐ บาท (ค่าจ้างเหมาบริการ ๖ เดือนๆละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ๙๒,๔๕๐ บาท)

แผน – ผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ปีงบประมาณ	แผนการใช้จ่ายฯ	ผลการใช้จ่ายฯ	ร้อยละ
๒๕๖๑	๓๑๕,๖๐๐	๓๑๕,๖๐๐	๑๐๐
จ้างเหมาบริการ ๑๓,๐๐๐ : เดือน	๑๕๖,๐๐๐	๑๕๖,๐๐๐	๑๐๐
๒๕๖๒	๓๑๕,๖๐๐	๓๑๕,๖๐๐	๑๐๐
จ้างเหมาบริการ ๑๓,๐๐๐ : เดือน	๑๑๗,๐๐๐	๑๑๗,๐๐๐	๑๐๐
๒๕๖๓	๑๒๕,๔๕๐	๑๒๕,๔๕๐	๑๐๐
จ้างเหมาบริการ ๑๐,๐๐๐ : เดือน	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๐๐

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข การดำเนินงานต้องใช้เวลาในการส่งเสริมและผลักดันให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีการผลิต

๑.๓ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart farmer) โดยศูนย์วิจัยข้าวนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นวิทยากรและเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ของกรมการข้าวในพื้นที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านข้าว

๒. เพื่อให้ครอบครัวชาวนามีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เทียบเท่ากับคนในสาขาอาชีพอื่น มีความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ และมีการสืบสานอาชีพชาวนาต่ออย่างยั่งยืน

๓. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้เกษตรกรเป็น Smart Farmer ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการข้าวให้กับเกษตรกร และบุคคลทั่วไป

เป้าหมาย จำนวน ๑๔๕ ราย

พื้นที่ดำเนินโครงการ กลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่ ๙ กลุ่ม และศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน ๒๐ ศูนย์ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลผลิต/ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

๑. คัดกรองเกษตรกร ๑๔๕ ราย ได้แก่ ระดับ Model ๒๘ ราย, ระดับ Existing ๕๒ ราย และระดับ Developing ๖๕ ราย

๒. เกษตรกร Young Smart Farmer จำนวน ๓ ราย ไม่ได้รับการอบรมเนื่องจากช่วงโควิด เกษตรกรไม่ประสงค์จะเดินทางไปอบรม

ผลลัพธ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

๑. มีฐานข้อมูลเกษตรกรด้านข้าวให้กับกรมการข้าว

๒. เกษตรปราดเป็รื่องด้านข้าวทั้ง ๓ ระดับ ได้รับความรู้และมืองค์ความรู้จากการเข้าฝึอบรม หน่วยงานที่รับผิดชอบและการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ศูนย์วิจัยข้าววนครศรีธรรมราช

แผน – ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย (ราย)	งบประมาณ ตามแผน	ผลการ เบิกจ่าย
๑. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเป็รื่อง (ศวช.นศ) ๑.๑ สำรวจคัดกรองเกษตรกร ๑.๒ ติดตามนิเทศงาน และประเมินผลโครงการ	๑๔๕	๕,๘๐๐ ๑๐,๐๐๐	๕,๘๐๐ ๑๐,๐๐๐
๒. กิจกรรมคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ (ศวช.นศ) ๒.๑ คณะทำงานระดับศูนย์ ปี ๒๕๖๔ ๒.๒ คณะทำงานระดับภาค ปี ๒๕๖๔	๑/ศูนย์ครั้ง	๑๓,๐๐๐ ๓๐,๐๐๐	๑๓,๐๐๐ ๓๐,๐๐๐
๓. กิจกรรมหน่วยบริการชาวนา (ศวช.นศ) ๓.๑ วัสดุอุปกรณ์/สื่อถ่ายทอด (ภูมิภาค) ๓.๑.๑ หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพข้าว ๕ หน่วย ๓.๑.๒ หน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี ๕๖ หน่วย ๓.๑.๓ ศูนย์บริการชาวนา ๕๖ หน่วย	๑ หน่วย ๑ ศูนย์	๑,๕๐๐ ๓,๐๐๐	๑,๕๐๐ ๓,๐๐๐
๓.๒ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ภูมิภาค) ๓.๒.๑ หน่วยเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพข้าว ๕ หน่วย ๓.๒.๒ หน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี ๕๖ หน่วย		๔,๑๐๐	๔,๑๐๐
๔. กิจกรรมฟื้นฟูวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวนา ๔.๑ จัดงานฟื้นฟูวัฒนธรรมและวิถีชาวนา	๓/ครั้ง		
งบดำเนินงานทั้งหมด (ทั้งโครงการ)		๖๗,๔๐๐	

งบประมาณ ๖๗,๔๐๐ (ผลเบิกจ่าย ๖๗,๔๐๐ บาท จำนวนเงินคงเหลือในโครงการ ๐ บาท)

ระยะเวลา ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
<p>ด้านพืช</p> <p>๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในระดับจังหวัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังมีได้ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/ผู้ประกอบการในภาพรวมระดับจังหวัด ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานระดับกรมเท่านั้น</p>	<p>สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในระดับพื้นที่ ควรพิจารณาจัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดทำ/กำหนดแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/ผู้ประกอบการในภาพรวมระดับจังหวัด เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสนองตอบความต้องการของเกษตรกรในระดับพื้นที่</p>
<p>๒. ในระดับจังหวัด การพัฒนาเกษตรกร ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ (Developing Smart Farmer) ให้เป็น Smart Farmer มากกว่าการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายเดิมที่มีความเข้มแข็งและผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็น Existing Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ ให้มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นและยกระดับเป็นผู้ประกอบการ</p>	<p>ส่วนราชการที่ร่วมบูรณาการในระดับจังหวัด ควรประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาแนวทางในการกำหนดกิจกรรม/หลักสูตร ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้ครอบคลุมกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งรายใหม่และรายเดิมในภาพรวมของโครงการฯ เพื่อให้การพัฒนาเกษตรกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรได้ตรงจุด และเกิดความยั่งยืนในอนาคต</p>
<p>๓. การบันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ผ่านการส่งเสริมและยกระดับเป็น Smart Farmer ในระดับจังหวัด ยังไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเกษตรกร ส่งผลให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรม/หลักสูตรในการพัฒนาเกษตรกร</p>	<p>๓.๑ ส่วนราชการในระดับจังหวัด ควรเร่งรัดสอบทานฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้มีความครบถ้วนเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว</p> <p>๓.๒ กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเร่งรัดปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปบันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ให้เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้ประกอบการพิจารณากำหนดกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรต่อไป</p>
<p>๔. การติดตาม ประเมินผลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) ภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วเสร็จยังไม่เพียงพอ เนื่องจากมีเกษตรกรบางรายได้ย้ายถิ่นฐานไปอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี</p>	<p>หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในระดับพื้นที่ ควรติดตามและประเมินผลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินงานของเกษตรกร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ/แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการฯ ในปีถัดไป</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
<p>๕. จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินการของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ เพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project) พบว่ามีแปลงเกษตรของเกษตรกรบางรายดำเนินการในพื้นที่ของเอกชน ทำสัญญาเช่า ๕ ปี ซึ่งอาจมีปัญหาหากเจ้าของที่ดินไม่ต่อสัญญาให้เช่าที่ดินในอนาคตได้</p>	<p>๕.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาจัดหาที่ราชพัสดุ หรือพื้นที่สาธารณะให้กับเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางเลือกให้เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกันทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p> <p>๕.๒ ควรพิจารณาวางแผนการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมพัฒนาต่อยอดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง หรือส่งเสริมให้เป็นตลาดกลางในการรับซื้อและจำหน่ายผลผลิตของการเกษตร หรือพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต่อไป</p>
ด้านอื่นๆ	
<p>การใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเลี้ยงผึ้ง โดยการติดตั้งกล่องวงจรปิดในรังผึ้ง โดยที่ผู้สนใจซื้อน้ำผึ้งสามารถติดตามดูพฤติกรรมของผึ้งตั้งแต่เริ่มฤดูกาลจนถึงเวลาเก็บเกี่ยว ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มราคาจำหน่ายน้ำผึ้งได้ในราคาที่สูงกว่าปกติประมาณ ๒๐ – ๓๐% แต่ก็ยังมีข้อจำกัด กล่าวคือ การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีต้นทุนที่สูงขึ้น และอาจขายได้เฉพาะกลุ่มคนที่มีความสนใจเท่านั้น</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในส่วนของการวางแผนกลยุทธ์ด้านการตลาดที่เหมาะสม และร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดและการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และเกษตรกรสามารถขายได้ในระยะยาวต่อไป</p>

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(ด้านพืช)

ข้อมูลทั่วไป

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๔๒ ราย แบ่งเป็น เพศหญิงจำนวน ๒๔ ราย เพศชายจำนวน ๑๘ ราย ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกรายเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น เกษตรแบบผสมผสาน เลี้ยงสัตว์ ทำนา ทำสวน ทำไร่ และประมง

การพัฒนา Smart Farmer

เกษตรกรทุกรายสมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๑ ราย และปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑ ราย และได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Farmer ในระดับ Developing Smart Farmer จำนวน ๑๒ ราย , Existing Smart Farmer จำนวน ๒๖ ราย , Young Smart Farmer จำนวน ๑ ราย และ Smart Farmer Model (ต้นแบบ) จำนวน ๓ ราย และมีเกษตรกรผ่านการประเมินคุณสมบัติได้เป็น Developing Smart Farmer จำนวน ๑๒ ราย , Existing Smart Farmer จำนวน ๒๒ ราย , Young Smart Farmer จำนวน ๓ ราย และ Smart Farmer Model (ต้นแบบ) จำนวน ๕ ราย ซึ่งเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer Model (ต้นแบบ) ประกอบด้วยหลากหลายสาขา/ด้าน ได้แก่ ไม้ผล พืชผัก ปาล์มน้ำมัน และเกษตรผสมผสาน เป็นต้น

การนำความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอด

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพเกษตรกร ในด้านต่างๆ ได้แก่ การตลาด, ทำการตลาดเพื่อรองรับการผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด,

เกิดเครือข่ายในการพัฒนาด้านการเกษตร และสร้างตลาดได้กว้างมากขึ้น, การเกษตรเพื่อการแข่งขันทางการตลาด และตอบสนองผู้บริโภค, ยกระดับสินค้าสู่มาตรฐานสากล, การวางแผนการผลิต, การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า, การขายสินค้าออนไลน์, การบัญชี, การบริหารจัดการน้ำ, โรคและแมลง, วิทยาการด้านการเลี้ยงผึ้งโพรงและการเพาะปลูก, การใช้สารชีวภัณฑ์, การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง เป็นต้น

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังจากอบรมฯ จำนวน ๒๙ ราย จากหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตร (อ.สีชล, อ.พิบูล, อ.ทุ่งใหญ่, อ.ฉวาง, อ.พระพรหม) เทศบาลตำบลนาสาร กรมพัฒนาที่ดินกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีและสหกรณ์ โดยได้รับปัจจัยการผลิตเป็นพันธุ์พืช และวัสดุการเกษตร ทั้งนี้ มีเกษตรกรที่ไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังจากอบรมฯ จำนวน ๑๓ ราย เนื่องจากโครงการไม่มีงบประมาณสนับสนุน

รายได้

หลังจากที่ได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer/ Smart Farmer Model เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ย ๑,๕๐๐ – ๓๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี จำนวน ๒๘ ราย จากการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การแปรรูป การวางแผนการผลิต ลดต้นทุนการผลิต จำหน่ายผลผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และใช้ปุ๋ยหมัก และมีเกษตรกร จำนวน ๑๔ ราย ที่ไม่มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ ศัตรูพืชระบาด ภัยธรรมชาติ และการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตร เป็นต้น

การติดตามและประเมินผลในพื้นที่

ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการมีการเข้าไปติดตามและประเมินผลในพื้นที่ของเกษตรกร ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ในระดับพึงพอใจมาก จำนวน ๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๘๖ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๑. ต้องการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
๒. ต้องการเงินทุนอุดหนุน
๓. ราคาผลผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน
๔. ต้องการให้สนับสนุนเรื่องการตลาด การเพิ่มช่องทางการขาย
๕. ขาดแคลนน้ำที่ใช้ภาคการผลิต

๖. ควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของ Young Smart Farmer ในท้องที่เดียวกัน เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของ Young Smart Farmer ได้มากขึ้น รวมถึงการสนับสนุนเงินทุนหรือปัจจัยการผลิตลงไปในกลุ่มผลลัพธ์ที่น่าจะให้ผลดี

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ (Agri BIZ Idol Development Project)

ข้อมูลทั่วไป

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕ ราย แบ่งเป็น เพศหญิงจำนวน ๒ ราย เพศชายจำนวน ๓ ราย ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกรายเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น ทำนา ทำสวน สีนค้าเกษตรแปรรูป และแมลงเศรษฐกิจ ผึ้งโพรงไทย

การพัฒนา Smart Farmer

เกษตรกรทุกรายสมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒ ราย ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ราย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๗ จำนวนปีละ ๑ ราย และเกษตรกรทั้งหมดได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาให้เป็น Smart Farmer ในระดับ Young Smart Farmer โดยมีเกษตรกรผ่านการประเมิน จำนวน ๔ ราย และไม่ผ่านการประเมินจำนวน ๑ ราย เนื่องจากยังไม่ได้รับการประเมิน

การนำความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอด

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพเกษตรกร ในด้านต่างๆ ได้แก่ การตลาด, การเกษตรเพื่อการแข่งขันทางการตลาดและตอบสนองผู้บริโภค, ยกระดับสินค้าสู่มาตรฐานสากล, การวางแผนการผลิต, การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า, วิทยากรด้านการเลี้ยง ผึ้งโพรง และการเพาะปลูกลูก เป็นต้น

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังการอบรมฯ จากหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตร อ.พิบูลย์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีและสหกรณ์ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) โดยได้รับปัจจัยการผลิตเป็นพันธุ์พืช และการอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ

รายได้

หลังจากที่ได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer/ Smart Farmer Model เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ย ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี จำนวน ๔ ราย จากการเลี้ยงผึ้งโพรง ขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การแปรรูป การวางแผนการผลิต และมีเกษตรกร จำนวน ๑ ราย ที่ไม่มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากประสบปัญหาอุทกภัย

การติดตามและประเมินผลในพื้นที่

ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการมีการเข้าไปติดตามและประเมินผลในพื้นที่ของเกษตรกร ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ในระดับพึงพอใจมาก จำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาและสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาต่อยอดการขายสินค้าให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

การพัฒนา Smart Farmer ผู้ประกอบการต้นแบบ เพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ

จากการเข้ารับการอบรม Smart Farmer มีเกษตรกรผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็น Young Smart Farmer จำนวน ๓ ราย และผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็นวิสาหกิจ จำนวน ๒ ราย ซึ่งเกษตรกร

ทราบเรื่องการจัดฝึกอบรมเพื่อยกระดับเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ (Agri BIZ Idol) จากเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ/เกษตรตำบล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เว็บไซต์ และเครือข่าย โดยเกษตรกรได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร ๑) สร้างผู้ประกอบการชั้นนำ และสร้างต้นแบบธุรกิจ รูปแบบออนไลน์ และ ๒) เสริมสร้างทักษะเฉพาะด้านการผลิต ด้านการจัดการ และด้านการตลาด ซึ่งเกษตรกรได้นำความรู้ไปพัฒนา

การนำความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอด

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปพัฒนาต่อยอดการประกอบอาชีพเกษตรกร ในด้านต่างๆ ได้แก่ การวางแผนการผลิต การตลาด การบริหารจัดการทำการเกษตรแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง การร่วมกลุ่มเครือข่ายเพื่อให้เกิดห่วงโซ่การช่วยเหลือเกื้อกูลส่งเสริมพันธมิตร การพัฒนาคุณภาพด้านการเลี้ยงผึ้งโพรง และสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่น

เครือข่าย

จากการเข้ารับฝึกอบรมฯ ทำให้เกษตรกรมีเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น โรงพยาบาล ร้านค้า กลุ่มวิสาหกิจแปลงใหญ่ เครือข่าย Agri BIZ Idol ๒๐๑๐ กลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร/กลุ่มอาหารปลอดภัย/กลุ่มนักธุรกิจหอการค้าจังหวัด เป็นต้น

รายได้

หลังจากที่ได้รับการพัฒนาให้ผู้ประกอบการต้นแบบ/ผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการดำเนินธุรกิจเลี้ยงผึ้งโพรง/ทำสวน/การแปรรูปสินค้าเกษตร เฉลี่ย ๒๐,๐๐๐ – ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

การติดตามและประเมินผลในพื้นที่

ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการมีการเข้าไปติดตามและประเมินผลในพื้นที่ของเกษตรกร ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ในระดับพึงพอใจมาก จำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาและสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาต่อยอดการขายสินค้าให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ OTOP และโครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน

ข้อมูลทั่วไป

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๒๑ ราย แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔ ราย เพศชาย จำนวน ๗ ราย ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกรายเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น ทำสวน ทำนา เพาะเห็ด ผลิตผ้าบาติกมัดย้อม พนักงานรัฐวิสาหกิจ แปรรูปสินค้า พืชผัก

ข้อมูลด้านการดำเนินงานโครงการ

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ๒๑ ราย ทราบได้ว่ามีโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ/เกษตรตำบล

๒. เกษตรกรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน

๒.๑ จดทะเบียนในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๕ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ สบู่ น้ำมันเหลือง แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๒.๒ จดทะเบียนในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ การผลิตเห็ดครบวงจร การแปรรูปผลิตภัณฑ์

๒.๓ จดทะเบียนในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ การผลิตอาหารแปรรูป แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์จักรสาน

๒.๔ จดทะเบียนในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตร (เห็ด) เครื่องดื่ม อาหาร แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การผลิตสินค้าเกษตร (ข้าวสาร)

๒.๕ จดทะเบียนในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย บาติกมัดย้อม ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม แปรรูป

๒.๖ จดทะเบียนในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ บริการนำเที่ยว แปรรูป

๒.๗ จดทะเบียนในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๑ ราย ประเภทธุรกิจ ได้แก่ แปรรูป

๒.๘ ไม่ระบุปีที่จดทะเบียน จำนวน ๑ ราย

๓. เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑๒ ราย และปี ๒๕๖๓ จำนวน ๙ ราย

๔. เกษตรกรทั้งหมด จำนวน ๒๑ ราย ผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็นวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๗ ราย, Smart Farmer จำนวน ๓ ราย และ ผ่านคุณสมบัติแต่ไม่ระบุ จำนวน ๑ ราย

๕. เกษตรกรทั้งหมด จำนวน ๒๑ ราย เข้ารับการฝึกอบรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

๖. เกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปพัฒนาต่อยอดการผลิตสินค้าชุมชนและธุรกิจ โดยนำไปใช้ เช่น ปรับบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า, หาแหล่งจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น, เชื่อมโยงตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า, แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมูลค่า, พัฒนาระบบการผลิตและจัดทำบัญชีกลุ่ม, บริหารจัดการต้นทุนกลุ่ม เชื่อมโยงตลาดกับเครือข่าย ยกกระดับผลิตภัณฑ์สู่การรับรอง อย., ขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ การขยายตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ เป็นต้น และเกษตรกร จำนวน ๑ ราย ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ไปพัฒนาต่อยอดฯ เนื่องจาก ต้องรอรอบการผลิตในบางฤดูกาล

๗. เกษตรกร จำนวน ๑๔ ราย มีเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเพิ่มขึ้น และเกษตรกร จำนวน ๗ ราย ไม่มีเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรเพิ่มขึ้น

๘. เกษตรกร จำนวน ๑๘ ราย ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังจากการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน ๒ ราย ไม่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังจากการฝึกอบรม เนื่องจากรอการอนุมัติจากการเสนอแผนงานโครงการฯ และเกษตรกร จำนวน ๑ ราย ไม่ระบุข้อมูลที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหลังจากการฝึกอบรม

๙. หลังจากที่เกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน ๑๘ ราย และเกษตรกร รายได้ไม่เพิ่มขึ้น จำนวน ๓ ราย เนื่องจาก เพิ่งเริ่มดำเนินการ ดำเนินการยังไม่ต่อเนื่อง และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)

๑๐. เกษตรกร ทั้งหมด จำนวน ๒๑ ราย มีเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการเข้าไปติดตามและประเมินผลในพื้นที่

๑๑. เกษตรกร ทั้งหมด ๒๑ ราย มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ระดับพึงพอใจมาก จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๑, ระดับพึงพอใจปานกลาง จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ และมีความพึงพอใจแต่ไม่ระดับ จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๒

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๑. เป้าหมายไม่ชัดเจน ขาดการต่อเนื่องในการสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น มาตรฐานการผลิต ขาดมาตรฐานรับรองจากหน่วยงาน เช่น ออย. ควรมีการปรับปรุงนโยบายให้มีความต่อเนื่องของผลิตภัณฑ์ชุมชน แหล่งเงินทุนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒. สนับสนุนงบประมาณปัจจัยการผลิตและการพัฒนาให้มากขึ้น

๓. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ

๔. ควรมีกิจกรรมที่สนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น

๕. เป็นโครงการฯที่ดี ทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนากิจการของตนเองต่อไปได้

ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่ติดตามโครงการฯ

นางสาวสุชาดา เอียดแก้ว (Young Smart Farmer)

ตำบลปากนคร อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายพัฒนธานิศ พัฒนเจริญ (วิสาหกิจชุมชน)

ตำบลทุ่งสง อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและประมง วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีศักยภาพด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ในการประกอบอาชีพ
ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง

๒. เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยใช้แนวทางพัฒนาการเกษตรตาม
แนวทฤษฎีใหม่ และองค์ความรู้ที่ได้จากสื่อที่กรมประมงจัดทำและให้คำแนะนำ

เป้าหมายการดำเนินการ

การดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
มีเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องเรื่องด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและประมง จำนวน
๑๕,๐๐๐ ราย ดังนี้

๑.๑ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) จำนวน ๑๔,๘๐๐ ราย

๑.๒ Young Smart Farmer จำนวน ๒๐๐ ราย

๑.๓ พัฒนาเกษตรกรเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องหรือเกษตรกรต้นแบบ จำนวน ๒๓๑ ราย

จำนวนของเกษตรกรเป้าหมายที่พัฒนาสู่ Smart Farmer ของแต่ละจังหวัด มีจำนวนของ
เกษตรกรที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
และประมง จำนวน ๑๔,๘๐๐ ราย (ยกเว้นเกษตรกรจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม ระยอง ตราด
จันทบุรี ภูเก็ต และระนอง

จำนวนของเกษตรกรเป้าหมายที่พัฒนาสู่ Young Smart Farmer ของแต่ละจังหวัด

- ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด มีจำนวนของเกษตรกรที่ดำเนินการในพื้นที่ ๑๕ จังหวัด ที่เป็น
เป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรสู่ Young Smart Farmer จำนวน ๑๐๐ ราย

- ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง มีจำนวนเกษตรกรที่ดำเนินการในพื้นที่ ๖ จังหวัด ที่เป็น
เป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกรสู่ Young Smart Farmer จำนวน ๑๐๐ ราย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. พัฒนาให้เกษตรกรมีศักยภาพในการประกอบอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประมงและการแปรรูป
จำนวน ๑๕,๐๐๐ ราย

๒. ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนามีความเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง

งบประมาณของการดำเนินโครงการภาพรวมที่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

จำนวน ๑๘,๑๘๘,๕๐๐ บาท แบ่งเป็น ๑) กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน
๑๓,๘๒๐,๐๐๐ บาท ๒) กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จำนวน ๔๕๐,๐๐๐ บาท ๓) กองนโยบาย
และยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง จำนวน ๘๘๐,๐๐๐ บาท ๔) บริหารส่วนกลาง จำนวน ๓,๐๓๘,๕๐๐ บาท

ผลการดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

ประเภทเกษตรกร	การดำเนินงาน (ราย)	
	แผน	ผล
๑. Smart Farmer Model ต้นแบบ เป็นกิจกรรมการถอดองค์ความรู้ เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ	๒๓๑	๒๓๑
๒. Smart Farmer (SF)	๑๔,๘๐๐	๑๐,๐๐๐
๑) Developing Smart Farmer	-	๑๑๑

ประเภทเกษตรกร	การดำเนินงาน (ราย)	
	แผน	ผล
๒) Existing Smart Farmer	-	๙,๘๘๙
๓. Young Smart Farmer	๒๐๐	๒๐๐

หมายเหตุ : เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนพระราชบัญญัติงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดเป้าหมายเกษตรกร ๑๔,๘๐๐ ราย กรมประมงจึงได้ขออนุมัติปรับลดจำนวนเป้าหมายเกษตรกร เป็น ๑๐,๐๐๐ รายและขยายการจัดฝึกอบรมออกไปจากแผนเดิม

ผลการเบิก - จ่ายงบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก-จ่าย (บาท)
พ.ศ.๒๕๖๓	๑๘,๑๘๘,๕๐๐	๑๗,๔๒๗,๑๖๖.๙๐

การติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ	เป้าหมาย	Smart Farmer			Young Smart Farmer
		Developing Smart Farmer	Existing Smart Farmer	Smart Farmer ต้นแบบ	
พ.ศ.๒๕๖๓	๑๐๐	-	๑๐๐	๓	-

ผลการเบิก จ่ายงบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก-จ่าย (บาท)
พ.ศ.๒๕๖๓	๕๗,๕๐๐	๕๗,๕๐๐

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ภาพรวม ดังนี้

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
๑. เกษตรกรประสบปัญหาอาหารสำหรับเลี้ยงปลาดุกมีราคาค่อนข้างสูง และอาหารปลาดุกละลายในน้ำอย่างรวดเร็ว ทำให้ปลาดุกที่เลี้ยงกินอาหารได้ไม่เต็มที่ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารของปลา	๑.๑ สำนักงานประมงจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ที่จำเป็นต่อกลุ่มเกษตรกรและเร่งการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรประสบ รวมถึงการจัดหาแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ยสำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ต้องการลงทุนเครื่องจักร/โรงเรือน/บ่อเลี้ยง/อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นครศรีธรรมราชควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารของปลา และสนับสนุนให้กลุ่ม

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
	<p>เกษตรกรผลิตอาหารปลาจากวัตถุดิบในท้องถิ่น รวมทั้งควรมีการขยายผลไปยังกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เพื่อเป็นการลดต้นทุนอาหารปลาและเพิ่มรายได้จากการเลี้ยงปลา</p>
<p>๒. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืดในพื้นที่ไม่มีลูกพันธุ์ปลาเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง เนื่องจากลูกพันธุ์ปลาขาดตลาด ทำให้กำลังการผลิตปลาออกสู่ตลาดมีปริมาณไม่มาก รวมถึงปริมาณปลาที่จะนำไปแปรรูป เช่น ปลาดุกร้า ปลาดุกแดดเดียว สำหรับจำหน่ายมีไม่เพียงพอ</p>	<p>๒.๑ หน่วยงานในสังกัดกรมประมงที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ควรเร่งการวิจัยและการผลิตลูกพันธุ์ปลาให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาแก่กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาให้สามารถผลิตลูกพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพไว้ใช้ในกลุ่มของตนเอง</p> <p>๒.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาท้องถิ่นชนิดอื่นๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อกระจายความเสี่ยงและสร้างทางเลือกให้เกษตรกรในฤดูกาลที่ขาดแคลนพันธุ์ปลา</p>
<p>๓. เกษตรกรเลี้ยงปลาน้ำจืดในพื้นที่ อ.ร้อนพิบูลย์ มีการรวมกลุ่มทำการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Facebook ในการจำหน่ายปลาสดและปลาที่แปรรูป เช่น ปลาดุกร้า ปลาดุกแดดเดียว เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการขายสามารถเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรในกลุ่มได้เป็นอย่างดี</p>	<p>๓.๑) สำนักงานประมงจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการ ดังนี้</p> <p>(๑) ส่งเสริม สนับสนุน องค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายและเน้นในเรื่องของคุณภาพให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค และเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในช่องทางการตลาดอีกทางหนึ่ง</p> <p>(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการตลาดสินค้าประมงในพื้นที่แก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรที่ทำการผลิตสินค้าประมงที่มีศักยภาพต้องการต่อยอดกิจกรรมด้านการตลาดของสินค้าให้สามารถดำเนินการได้เองครบทั้งกระบวนการโดยไม่ต้องจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งจะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่</p> <p>๓.๒) กรมประมงควรมีการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุน กลุ่มเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer โดยการสร้างกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นจนถึงปลายน้ำของทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งช่วยในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง</p>

ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่ติดตามโครงการฯ

นายสุวิทย์ ปลอดกรรม (Existing smart farmer)
ตำบลควนพัง อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านปศุสัตว์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer ที่มีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านปศุสัตว์
๓. เพื่อพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องให้เป็น “ต้นแบบ” ที่สามารถเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีด้านปศุสัตว์กับเกษตรกรด้วยกันได้

เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

การดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๗,๑๐๐ ราย ดังนี้

๑. กิจกรรมพัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน ๓,๘๔๐ ราย
๒. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer จำนวน ๑,๗๐๐ ราย
๓. กิจกรรมพัฒนาอาสาปศุสัตว์สู่ Smart Farmer จำนวน ๗๗๐ ราย
๔. สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ จำนวน ๗๕๐ ราย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เข้าสู่ระบบ Smart Farmer จำนวน ๗,๑๐๐ ราย
๒. เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนามีความเป็น Smart Farmer ร้อยละ ๖๐

งบประมาณของการดำเนินโครงการภาพรวมที่ได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
จำนวนเงินทั้งสิ้น ๘,๐๘๕,๖๐๐ บาท

ผลการดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๓

ประเภทเกษตรกร	การดำเนินงาน (ราย)	
	แผน	ผล
๑. Smart Farmer Model (SFM)	๓,๘๔๐	๒,๒๐๑
๒. Smart Farmer (SF)	๒,๔๗๐	๔,๑๒๒
๑) Developing Smart Farmer	-	๘๔๕

ประเภทเกษตรกร	การดำเนินงาน (ราย)	
	แผน	ผล
๒) Existing Smart Farmer	-	๑,๖๓๘
๓) เกษตรที่ไม่สามารถพัฒนาถึง Smart Farmer Model (SFM)	-	๑,๖๓๙
๓. Young Smart Farmer	๗๙๐	๗๙๒

ผลการเบิก - จ่าย งบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
พ.ศ. ๒๕๖๓	๘,๐๘๕,๖๐๐	๖,๘๓๐,๗๑๕.๖๖

การติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ	เป้าหมาย	Smart Farmer			Young Smart Farmer
		Developing Smart Farmer	Existing Smart Farmer	Smart Farmer ต้นแบบ	
พ.ศ. ๒๕๖๓	๙๐	๔	๓๔	๕๒	๑๐

ผลการเบิก - จ่าย งบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (บาท)	ผลการเบิก - จ่าย (บาท)
พ.ศ. ๒๕๖๓	๗๐,๘๐๐	๖๙,๔๐๐

ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ภาพรวม ดังนี้

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
๑. จำนวนของแพะที่เกษตรกรเลี้ยงเพื่อการส่งออกไปยังตลาดของประเทศมาเลเซียยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจากตลาดประเทศมาเลเซียมีความต้องการแพะในปริมาณที่สูง จำนวน ๑,๐๐๐ ตัวต่อเดือน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากปัญหาที่เกษตรกรมีพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์แพะที่ไม่สมบูรณ์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดควรสนับสนุนพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์แพะคุณภาพดีให้แก่เกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เช่น การผสมเทียม การให้ยืมพ่อพันธุ์แพะ การจัดทำธนาคารแพะในพื้นที่ หรือการประสานงานติดต่อในการซื้อพันธุ์แพะให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เป็นต้น รวมทั้ง ควรส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสำหรับการจัดหาพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์แพะคุณภาพดี
๒. เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะสีชลก้าวหน้าส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารสัตว์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเข้าไปมีบทบาทในการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการด้านอาหารสัตว์ รวมทั้งองค์ความรู้ในการผลิตอาหารสัตว์ไว้ใช้เองเพื่อการลดต้นทุน และองค์ความรู้ที่จำเป็นให้เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะ

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
<p>๓. ราคาของวัตถุดิบต่างๆ ที่ใช้สำหรับการเลี้ยงแพะมีราคาที่สูงรวมทั้งในพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่มีการจัดตั้งศูนย์บริการอาหารสัตว์ (Feed center)</p>	<p>๓.๑ กรมปศุสัตว์ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนที่มีความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบต่างๆ ที่มีคุณภาพสูงและราคาถูกกว่าตลาดทั่วไป ที่ใช้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มผลผลิตได้อีกทางหนึ่ง</p> <p>๓.๒) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดควรให้การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้เกษตรกรของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะให้สามารถเข้าถึงศูนย์บริการอาหารสัตว์ (Feed center) ในพื้นที่ของจังหวัดใกล้เคียง</p>

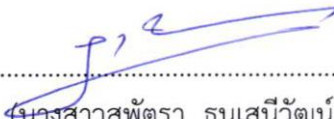
ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่ติดตามโครงการฯ

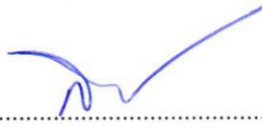
นางจารีก เพชรด้วง (พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ)
ตำบลเขาน้อย อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

การลงนามรับรองรายงาน

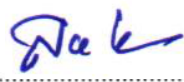
ลงชื่อ..........ประธานกรรมการ
(นายเฉลิมพร พิรุณสาร)

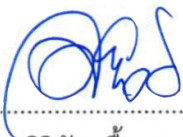
ลงชื่อ..........กรรมการ
(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

ลงชื่อ..........กรรมการ
(นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ)

ลงชื่อ..........กรรมการ
(นางสมหญิง เปี่ยมสมบูรณ์)

ลงชื่อ..........กรรมการ
(นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ)

ลงชื่อ..........กรรมการและเลขานุการ
(นางละอ อชันรักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลงชื่อ..........กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นายศิริชัย เอื้อบุญกนก)
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลงชื่อ..........กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นายอานนท์ นนทรีย์)
ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จัดทำโดย
คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล
ประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ ๓ ถนนราชดำเนินนอก
แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

